

दुई शब्द

मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगँज, बाँकेको स्थापना आ.व. २०५७/०५८ मा तत्कालिन महादेवपुरी गाउँ विकास समिति हाल राप्ती सोनारी गाउँपालिका वडा नं. ८, सम्शेरगँज, बाँकेमा अवस्थित रहेको छ। हाल यो मत्स्य विकास केन्द्र प्रदेश सरकार माताहत रहेको एक मात्र मत्स्य विज्ञ श्रोत केन्द्रको रूपमा रहेको छ। यस केन्द्रले प्रदेश एवम राष्ट्रिय मत्स्य विकास कार्यक्रमको उद्देश्यलाई सघाउदै मत्स्यपालन कार्यलाई व्यवसायमुखी एवं विविधिकरण तर्फ लगेर केन्द्रमा रहेका पोखरीहरूको पूर्णरूपले संचालन र सदुपयोग गर्दै लुम्बिनी प्रदेशको विशेष गरेर बर्दिया, बाँके, दाङ, प्युठान, रोल्पा, रूकुमका साथै सुर्खेत, कैलाली सम्मका मत्स्य पालनमा संलग्न कृषकहरूलाई गुणस्तरीय कार्प जातका मत्स्य विज्ञको आपूर्ति, उन्नत प्राविधिको विकास गरि जानकारी प्रवाह, तालिम तथा जनचेतना अभिवृद्धि एवं प्राविधिक सेवा टेवा पुर्याउदै आई रहेको छ। केन्द्रले यस क्षेत्रमा रहेका अमूल्य प्राकृतिक तथा कृत्रिम जलाशयहरूलाई व्यावसायिक मत्स्य पालनमा प्रयोगको लागि प्रोत्साहित गर्दै लक्षित वर्गको आयआर्जनमा टेवा पुर्याउनुको साथै जलिय वातावरण स्वच्छ राख्न प्रयासरत रहेको छ।

यस केन्द्रको आ. व. २०७७/०७८ को विस्तृत वार्षिक प्रतिवेदन तथा संचालित कार्यहरूको लेखाजोखा गरि तत्सम्बन्धी प्राविधिक पक्षहरूलाई समेटेर प्राविधिक प्रतिवेदन संयुक्त रूपमा प्रकाशित गरिएको छ।

कोभिड-१९ को महामारीले नियमित संचालन गरिने सम्पूर्ण कार्यहरू सहज एवम प्रभावकारी ढंगले संचालनमा पर्न गएको कठिनाई एवम विभिन्न चुनौतिहरूको वावजुद पनि यस केन्द्रद्वारा लक्षित कार्यक्रम सफलतापूर्वक सम्पन्न भई सन्तोषजनक प्रगति हाँसिल भएको छ। यस कार्यमा सहयोग पुर्याउने सम्पूर्ण कर्मचारी साथिहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

प्रकाशित यस पुस्तिकामा केही त्रुटीहरू हुन सक्ने सम्भावनालाई मनन गर्दै पाठक वर्गहरूबाट सुधार एवं परिमार्जनका लागि उचित सल्लाह र सुझावको अपेक्षा राख्दै सम्पूर्ण लगनसिल प्राविधिक एवं प्रशासनिक कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिदै निरन्तर काम गर्ने हौसला र प्रेरणा मिलोस भन्ने कामना गर्दछु। साथै कम्प्युटर टाईपिङ्ग एवं सेटिङ्ग गरि पुस्तिकाको अन्तिम रूप दिन सहयोग गर्नु हुने प्राविधिक सहायक श्री सालिक राम चौधरीलाई विशेष धन्यावाद दिन चाहन्छु।

अन्त्यमा केन्द्रको उत्तरोत्तर प्रगति एवं सफलताको कामना गर्दछु।

धन्यवाद !

(श्रवण कुमार चौधरी)

वरिष्ठ मत्स्य विकास अधिकृत

विषय सूची

सि.नं.	विषय	पेज नं.
१.	मत्स्य विकासको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि	१
२.	मत्स्य विकास केन्द्रको परिचयात्मक विवरण	२
३.	केन्द्रको साँगठनिक ढाँचा	५
४.	जनशक्ति विवरण	६
५.	जग्गा उपयोगको विवरण	७
६.	पोखरी उपयोगको विवरण	७
७.	भवन उपयोगको विवरण	७
८.	वार्षिक प्रगति विवरण	७
९.	विगत ३ वर्षको ५ वटा उल्लेखनीय उपलब्धिहरू	१३
१०.	केन्द्रद्वारा संचालित आयोजनाको मुख्य-मुख्य उपलब्धिहरू	१३
११.	कार्यक्रम संचालनमा देखिएका मुख्य समस्या, समाधानका लागि गरिएका प्रयास एवं सुभावहरू	१४
१२.	घुमिन् स्थलगत माछा पालन तालिम	१५
१३.	माछापालक कृषक तथा सरोकारवाला सँग अन्तरक्रिया गोष्ठी	२०
१४.	विश्व मत्स्य दिवस	२५
१५.	स्थानिय जातका माछा संकलन तथा पहिचान कार्यक्रम	२९
१६.	मत्स्य विज उत्पादन तथा विक्री वितरण	३४
१७.	राजश्व आम्दानी विवरण	३५
१८.	प्रगति नपुगका कारणहरू	३७
१९.	विगत ५ आ.व. को तुलनात्मक राजश्व विवरण	३८
२०.	बेरुजु फर्छ्यौट विवरण	३९
२१.	प्रजनन विवरण	४०
२२.	जिल्ला एवम जात अनुसार मत्स्य विज विक्री वितरण	४२
२३.	जात अनुसारखाने माछा/एयरलिङ्ग विक्री वितरण	४८
२४.	विगत ५ आ.व. को मत्स्य विज उत्पादन तथा वितरण	४९
२५.	गत आ.व. र यस आ.व. को मत्स्य वीज तथा राजश्वको तुलनात्मक विवरण	४९
२६.	भविष्यको लागि राखिएको शुद्ध नश्लको माउ (Pureline future brood stocking) सम्बन्धि विवरण	४९

२७.	जिल्ला अनुसार मत्स्य पालक कृषक समुह विवरण	५०
२८.	मत्स्य पोखरी तथा घोल/ताल विवरण	५१
२९.	जिउँदो माछा पसल/व्यवसायीहरूको विवरण	५२
३०.	एक्वारियम माछा व्यवसायीहरूको विवरण	५५
३१.	कार्यालय संचालन समय तालिका	५६
३२.	उत्पादित वस्तुको विक्री मूल्य सूची	५६
३३.	कार्यक्रमबाट लाभान्वित सेवाग्राहीहरूको विवरण	५७
३४.	लुम्बिनी प्रदेशमा कार्यरत मत्स्य प्राविधिकहरूको विवरण	५८
अनुसूची : १ बर्दिया र दाङ्ग जिल्लाको (कर्णाली/राप्ती) नदिमा संकलन माछाहरूको तस्विर		
- वैशाख २०७८		६१

१. मत्स्य विकासको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

नेपालमा आधुनिक तरिकाले माछा पालनको सुरुवात २००४ साल देखि भएता पनि यहाँका नदीनाला र ताल तलैयामा माछा समात्ने र मत्स्य विनोद गर्ने कार्य भने आदिमकाल देखि नै प्रचलित रहेको कुरा विभिन्न उत्खननहरूमा पढ्न पाईन्छ। २००७ साल भन्दा पहिला श्री ५ रण बहादुर शाहको शासन कालमा बालाजुमा २२ धारा बनाई माथिल्लो भागमा एउटा पोखरी निर्माण गरी शहर, कल्ले जस्ता स्थानिय माछाको पालन शुरु गरीएको थियो। २००३ सालमा कृषि परिषदमार्फत मत्स्य शाखाको स्थापना गर्नुका साथै बालाजु र त्रिपुरेश्वर स्थित सानो टुंडीखेलका स-साना पोखरीहरू मत्स्य पालनको लागी छुट्टयाईएको थियो ।

मत्स्य विकास कार्यलाई गति दिने उद्देश्य स्वरूप २००४ सालमा भारतको मोतिहारीवाट ईन्डियन मेजर कार्पका ५०० गोटा जिउंदो भुरा आयात गरी काठमाण्डौको सानो टुंडीखेलको पोखरीमा छोडी आधुनिक मत्स्य पालनको सुरुवात गरीएको थियो। २०१३ सालमा भारतको उटीवाट पुरै जीउ कल्लाले ढाकेको जर्मनकार्प जातको कमन कार्पको भुरा ६०० गोटा काठमाण्डौ ल्याई बालाजुको सानो पोखरीमा पाल्ने काम भएको थियो भने आ.व. २०१६/०१७ सालमा ईजरायली जातको कमन कार्प ईजरायल वाट मत्स्य विकास केन्द्र गोदावरी र परवानीपुरमा ल्याई अध्ययन गर्दा दुवै कार्प जातको उपयुक्त वृद्धि तथा सफल प्रजनन भएको थियो। जलीय जीवहरूको संरक्षण गर्ने उद्देशका साथ २०१७ सालमा जलचर संरक्षण ऐन तर्जुमा गरीएको थियो । विभिन्न प्रकृतिका प्राकृतिक जलाशयहरूको सदुपयोग उद्देश्य स्वरूप वि.सं २०२१ र आ.व. २०२८/०२९ मा क्रमशः धान खेतमा माछा पालन र तालमा पिंजडा राखेर माछा पालन कार्यको थालनी भएको थियो। एकिकृत मत्स्य पालन प्रविधि मार्फत प्रति इकाई क्षेत्रफलवाट कम लगानीमा वढि उत्पादन लिने उद्देश्यले आ.व. २०२७/०२८ सालमा हांससंग माछा पालन र आ.व. २०३२/०३३ मा वंगुरसंग माछापालन कार्य शुरु गरीएको थियो ।

कृषि विभागको पुर्नसंरचना गर्ने क्रममा वि.सं २०२३ सालमा मत्स्य विभागको स्थापना भएपनि वि.सं. २०२३ सालमा सबै विभागहरू एकिकृत गरी कृषि विभाग बनाईएको र मत्स्य विभागलाई मत्स्य विकास शाखाको रूपमा राखिएको थियो। आ.व. २०३८/०३९ सालमा एडिबी को ऋण सहयोग र यु.एन.डि.पी.को प्राविधिक अनुदान सहयोगमा प्रथम मत्स्य विकास आयोजना लागु भै म.वि.के हरू तरहरा, फत्तेपुर, जनकपुर, हेटौडा र भैरहवामा भौतिक सुविधा विकास गर्नुका साथै कृषि विकास बैंकको ऋण सहयोग मार्फत तराईका १६ जिल्लामा माछापालन संचालनको लागी पोखरी निर्माण र मर्मत सुधार गर्ने कार्य भएको थियो। त्यस्तै गरी आ.व. २०४३/०४४ मा दोश्रो मत्स्य विकास आयोजना लागु भै थप ५ जिल्ला दाङ, वांके, वर्दिया, कैलाली र कंचनपुर गरी जम्मा २१ जिल्लामा मत्स्य विकास कार्यक्रम विस्तार गरीएको थियो । चिसो पानीमा पालन गर्न सकिने माछाको जातको विकास गर्न आ.व. २०४४/०४५ मा जापानवाट रेन्वो ट्राउट माछाको फुल ल्याई गोदावरीमा भुरा हुर्काउने काम भएको थियो। मत्स्य पालन क्षेत्र विस्तार गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी आयात प्रतिस्थापन गर्नको लागी आ.व. २०६४/०६५ र २०७२/०७३ मा क्रमशः अभियानमुखी मत्स्य उत्पादन कार्यक्रम र मत्स्य उत्पादन विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गरीएका थिए। व्यवसायीक मत्स्य उत्पादनको लागी भुरा आपूर्तीमा सहयोग पुर्याउने हेतुले आ.व. २०७२/०७३ मा पंगास माछा र एक लिङ्गीय टिलापियाको ह्याचरी निर्माणको लागी मत्स्य विकास निर्देशनालयवाट अनुदान कार्यक्रम सुरुवात भएको थियो । नेपालको संविधान २०७२ ले राज्यको पुर्नसंरचानुसार लुम्बिनी प्रदेशको एक मात्र सरकारी मत्स्य विकास केन्द्रको रूपमा रहेको छ ।

२. मत्स्य विकास केन्द्रको परिचयात्मक विवरण

२.१ परिचय

- मत्स्य विकास केन्द्र सम्मशेरगंजको स्थापना आ.व. २०५७/०५८ माभएको थियो ।
- हाल यो राप्तीसोनारी गाउँपालिका वडा नं. ८ सम्मशेरगंजमा अवस्थित रहेकोछ ।
- यो केन्द्र लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतको एक मात्र सरकारी श्रोत केन्द्रको रूपमा रहेकोछ ।
- केन्द्रको कुल क्षेत्रफल ३.५९ हेक्टर तथा पोखरी संख्या १९ वटा रहेका छन् ।
- तापक्रम: अधिकतम ४२.६ न्यूनतम ४ डि.से. तथा वार्षिक वर्षा १३९१ से. मी. हुने गर्छ ।
- कार्यक्षेत्र: पहाडी जिल्ला- ६ र तराई जिल्ला- ६ गरि १२ जिल्ला रहेको छ ।

२.२ उद्देश्य

- गुणस्तरिय मत्स्य विज उपलब्धतामा जोड दिई उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।
- प्रविधि परिमार्जन तथा प्रसारमा जोडदिने ।
- जनचेतना अभिवृद्धि तथा तालिम प्रदान गर्ने ।
- प्रदेशस्तरको श्रोत केन्द्रको रूपमा कार्य संचालन गर्ने ।
- कार्यक्रम संचालन गर्न स्थानिय, प्रदेश तथा केन्द्रियस्तरमा समन्वय गर्ने ।
- प्रभाव क्षेत्रका जिल्लामा नीजिस्तरका मत्स्य ह्याचरी तथा नर्सरीहरूको अनुगमन तथा रेकर्ड अध्यावधिक गर्ने ।
- प्रदेश मत्स्य प्रयोगशालाको रूपमा कार्य गर्ने ।

२.३ केन्द्रको जिम्मेवारी

बिगत केही वर्षहरू देखि कृत्रिम जलाशयमा मत्स्यपालन कार्यक्रम तिब्ररूपमा बृद्धि हुदै गएको लुम्बिनी प्रदेशमा अवस्थित यस मत्स्य विकास केन्द्रको कार्यक्षेत्र मुख्य रूपमा लुम्बिनी प्रदेशका १२ जिल्लाहरू रहेको छ । यस केन्द्रले मत्स्यपालनमा संलग्न कृषकहरूलाई विभिन्न जातका मत्स्य विजहरू (ट्याचलिङ्ग, फ्राई तथा फिंगरलिङ्ग) उत्पादन गरी वितरण गर्ने, तालिमसंचालन गरी प्राविधिक सेवादेवा प्रदान गर्ने, समय-समयमा अनुगमन गर्नुका साथै निजी स्तरका नर्सरीकर्ताहरूलाई समेत प्राविधिक सेवादेवा पुऱ्याउदै आएको छ । विगत केहि वर्ष देखि पहाडी जिल्लाहरूमा समेत मत्स्यपालनको प्रचुर सम्भावना तथा प्राणी प्रोटीनको सहज उपलब्ध हुने गरि माछापालनको क्षेत्रविस्तार हुदै गएको र ती क्षेत्रहरूमा समेत प्राविधिक सेवादेवा र मत्स्य विजको आपूर्तिको जिम्मेवारी पनि यसै मत्स्य विकास केन्द्रको रहेकोले यस प्रदेश अन्तर्गतकामुख्य गरि दाङ्ग, बाँके, बर्दिया, प्यूठान र रोल्पा जिल्लाका मत्स्यपालनमा संलग्न कृषकहरूलाई समेत मत्स्य विज उपलब्ध गराउदै आएको छ। यस वाहेक यहांबाट उत्पादित मत्स्य विजसल्यान, जाजरकोट, सुर्खेत र कैलाली जिल्लाहरूमा समेत गईरहेको छ ।

२.४ शाखागत कार्य विवरण

२.४.१ केन्द्र प्रमुख (वरिष्ठ मत्स्य विकास अधिकृत)

- केन्द्र प्रमुखको हैसियतले सम्पूर्ण आर्थिक, प्रशासनिक तथा प्राविधिक कार्यहरू संचालन अनुगमन गर्ने ।
- वार्षिक कार्यक्रम तयार गर्ने/गराउने/पेश गर्ने र स्वीकृत कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।
- विभिन्न निकाय संग समन्वय गरी गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्ने ।
- केन्द्रको सम्पूर्णफाँट/शाखाको कार्यक्रमहरू संचालन गर्नलाई आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्ने।
- समय-समयमा थप गरिएका कार्यक्रम/जिम्मेवारीहरू पुरा गर्ने ।
- राजश्व/वेरुजु/जिन्सीहरूको कार्य व्यवस्थित गर्न लगाउने ।

२.४.२ प्राविधिक शाखा

यस केन्द्रको कार्यक्रम र जनशक्ति अनुसार १ वटा प्राविधिक शाखा रहेको छ । माउ व्यवस्थापन, मत्स्य विज उत्पादन तथा वितरण कार्य प्राविधिक फाँटमा मत्स्य विकास अधिकृत (रा.प.तृ.प्रा.) दुइ जना, दुइ जना प्राविधिक सहायक (रा.प.अनं.प्र.प्रा.) र एक जना नायव प्राविधिक सहायक (रा.प.अनं.द्वि.प्रा.) स्तरको कर्मचारीको दरवन्दी रहेको छ । प्राविधिक फाँटको कार्य विवरणहरू यस प्रकार छ ।

- आफ्नो कार्य क्षेत्रलाई चाहिने मत्स्य विजको अनुमान गर्ने र निजी स्तरबाट आपूर्ति भईरहेको मत्स्य विजको अनुमान गर्ने र निजी स्तरबाट आपूर्ति भईरहेको मत्स्य विजको पनि तथ्याङ्कलाई विश्लेषण गरी मत्स्य विजको आवश्यकता पहिचान गर्ने ।
- आवश्यक मत्स्य विजलाई चाहिने माउ तथा नर्सरी पोखरीको व्यवस्थापनको लागि चाहिने आवश्यक उत्पादन तथा अन्य सामग्री सहित कार्यक्रम प्रस्ताव गर्ने ।
- उपलब्ध श्रोत साधन वजेट र स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार स्वस्थ गुणस्तरीय मत्स्य विज उत्पादन गरि कार्यक्षेत्र अन्य क्षेत्रमा समेतसहज रूपमा विक्री वितरण गर्ने ।
- नियमित रूपमा माउ व्यवस्थापन गर्ने ।
- मत्स्य प्रजनन तथा अन्य सम्पूर्ण कार्यको व्यवस्थित अभिलेख राख्ने र प्रगति प्रतिवेदनको लागि उपलब्ध गराउने ।
- अन्य फाँट शाखा संग समन्वय गरी तोकिएको जिम्मेवारी पुरा गर्ने ।

२.४.३ लेखा फाँट

- सम्पूर्ण फाँट संग समन्वय गरी चालु र पूँजिगत खर्चको अनुमान गरी कार्यक्रम तर्जुमा तयार एवं सहयोग गर्ने ।
- दैनिक कार्य संचालनको लागि चाहिने आर्थिक कारोबार गर्ने र सोको विवरण अध्यावधिक राख्ने ।
- ठेक्का पट्टाको कार्य संचालन गर्ने ।
- बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।

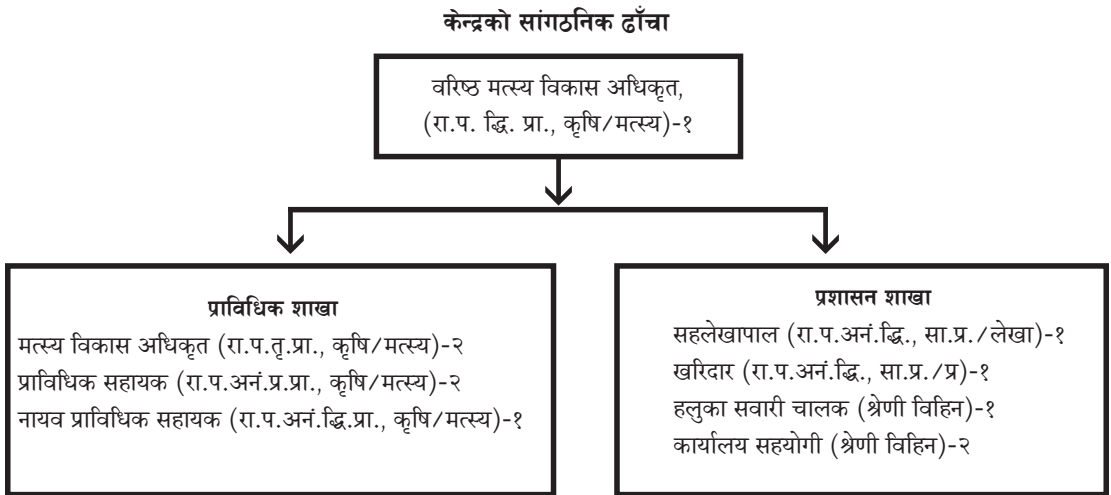
- लेखा परिक्षण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- राजश्व सम्बन्धी कार्यहरू अध्यावधिक राख्ने ।
- लेखाफाँट संग सम्बन्धित थप भएका कार्यहरू गर्ने ।

२.४.४ प्रशासन / जिन्सी शाखा

- दैनिक प्रशासनिक कार्य गर्ने ।
- कर्मचारीको विवरणहरू अध्यावधिक राख्ने ।
- केन्द्रको भौतिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- जिन्सी फाँटले जिन्सी रजिष्टरहरू व्यवस्थित राख्ने ।
- कार्यालयलाई चाहिने सामग्रीहरूको खरिद प्रचलित ऐन नियम अनुसार गर्ने ।
- दैनिक कार्य संचालनको लागि चाहिने सामग्रीहरू सबै फाँटलाई उपलब्ध गराउने ।
- यस केन्द्रमा रहेका सम्पूर्ण चल अचल सम्पत्तिहरूको रेकर्ड राख्ने र व्यवस्थित रूपमा सदुपयोग गर्ने ।
- समय-समयमा माँग भएको विवरण/थप जिम्मेवारी पुरा गर्ने ।

यस केन्द्रका सम्पूर्ण फाँट/शाखा र कर्मचारीहरूले समन्वयात्मक रूपमा दैनिक कार्य संचालन गर्ने र समय समयमा थप भएका जिम्मेवारीहरू पनि समयमै पुरा गर्ने ।

३. केन्द्रको साँगठनिक ढाँचा

४. जनशक्ति विवरण

क्र.सं.	पद	तह र श्रेणी	दरवन्दी	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	वरिष्ठ मत्स्य विकास अधिकृत	अधिकृत स्तर नवौं	१	१		
२	मत्स्य विकास अधिकृत	अधिकृत स्तर सातौं/आठौं	२	१	१	
३	प्राविधिक सहायक	सहायक स्तर पाँचौं/छैठौं	२	२		
४	नायव प्राविधिक सहायक	सहायक स्तर चौथो/पाँचौं	१	१		
५	खरिदार	सहायक स्तर चौथो/पाँचौं	१	१		
६	सह-लेखापाल	सहायक स्तर चौथो/पाँचौं	१	१		
७	हलुका सवारी चालक	श्रेणी विहिन	१	०	१	सेवा करारबाट पदपूर्ति ।
८	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	२	१	१	
	जम्मा		११	८	३	

४.१ कर्मचारी विवरण

क्र.सं.	कर्मचारीको नाम थर	ठेगाना	पद	श्रेणी/तह	शुरु नियुक्ती	केन्द्रमा हाजिर मिति	शैक्षिकयोग्यता
१	श्रवणकुमार चौधरी	ओमसतिया-५, रुपन्देही	व.म.वि.अ.	अधिकृत/नवौं	०५६-०८-७	०७६-११-०८	एम.एस्सी.अक्वा
२	वीरेन्द्रप्रसाद चौधरी	क.व.न.पा-५, कपिलवस्तु	म.वि.अ.	अधिकृत/आठौं	०४४-०९-५	०७६-०१-२९	आइ.एस्सी.एजी
३	प्रेमकुमार चौधरी	बैजनाथगा.पा.-८, बाँके	अधिकृत	अधिकृत/छैठौं	०६८-८-२२	०७५-०७-१४	आइ.कम.
४	सालिक रामचौधरी	लमहीन.पा.-७, दाङ	प्रा.स.	सहायकस्तर पाँचौं	०७३-९-२५	०७५-७-१८	आइ.एस्सी.एजी
५	गोविन्दबहादुरमल्ल	छेडागाडन.पा.-१२, जाजरकोट	ना.प्रा.स.	सहायकस्तर पाँचौं	०६९-७-१९	०७६-०२-०३	वि.ए.
६	प्रेमराजरावत	बबईगा.पा.-६, दाङ	सहायक	सहायकस्तर पाँचौं	०६२-११-२६	०७५-१२-१९	आइ.ए.
७	लेखराजके.सी.	तुलसीपुर-११, दाङ	स.ले.पा.	सहायकस्तर चौथो	०७४-१२-१४	०७५-१२-१७	वि.एस.सी.
८	कुलविर चौधरी	घोराही उ.म.न.पा.-२ दाङ	का.स.	श्रेणी विहिन	०५५-१०-१४	०७६-०५-३०	टि.एस.एल.सी.
९	लोकेन्द्रबहादुर चन्द	राप्तीसोनारीगा.पा.-८ बाँके	ह.स.चा.	करार	०७३-०२-०२	०७३-०२-०२	साधारण
१०	सीतारामचौधरी	राप्तीसोनारीगा.पा.-२ बाँके	का.स.	करार	०६७-१२-०२	०६७-१२-०२	एस.एल.सी.

५. जग्गा उपयोगको विवरण

क्र.सं.	विवरण	क्षेत्रफल (हे.)
१	कार्यालयभवन परिसर	०.३३
२	आवास, भुरावितरण कक्ष, ह्याचरी र ग्यारेज	०.४४
३	पोखरी	१.६७
४	कुलो, सडक, परती जग्गा	०.८३
५	आ.व.२०७६/०७७ खरिद	०.३२
	जम्मा	३.५९

६. पोखरी उपयोगको विवरण

क्र.सं.	विवरण	संख्या	जलाशय क्षेत्रफल (हे.)	सरदरगहिराई (मिटर)	अवस्था	हाल उपयोग भएको
१	माउपोखरी	६	०.७९	१.५	राम्रो	६
२	नर्सरीपोखरी	८	०.३७	१	राम्रो	८
३	रेयरिङ्गपोखरी	४	०.६८	१.२	राम्रो	४
४	खानेमाछापोखरी	१	०.१३	१.२	राम्रो	१
	जम्मा	१९	१.६७			१९

७. भवन उपयोगको विवरण

क्र.सं.	विवरण	संख्या	अवस्था	कैफियत
१	कार्यालय भवन	१	राम्रो	
२	चौकिदार कक्ष	१	राम्रो	
३	भुरा वितरण	१	राम्रो	
४	मोटर घर	३	राम्रो	
५	ओभरहेडटैंक	२	१ चुहावट भएको	
६	कार्यालय प्रमुख आवास	१	राम्रो	
७	सहायक कर्मचारी आवास	१	राम्रो	
८	मोटर ग्यारेज	१	राम्रो	
९	नेटसेड तथा स्टोर	१	राम्रो	
१०	ह्याचलिङ्ग नर्सिङ टैंक	३	चुहावटभएको	
	जम्मा	१५		

८. वार्षिक प्रगति विवरण

क्र.सं.	विवरण	वार्षिक	कैफियत
१	भारित प्रगति प्रतिशत	८७.००	
२	वित्तिय प्रगति प्रतिशत	८९.५४	

८.१. विस्तृत वार्षिक प्रगति विवरण

८.१.१. मत्स्य विकास तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम (ब.उ.शि.नं.:३१२०००१४) रुकम रु. लाखमा

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शिर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	प्रतिशत
क	पूँजगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू								
११.१.२.३६	५० हजार लिटर क्षमताको ओभरहेड ट्यांक निर्माण (मोटर, पम्पसेट तथा पाइपिङ सिष्टमजडान समेत) (भवन निर्माण)	३११२२	पटक	१	१५।३४	२०	१	१५।३४	१००
११.१.२.३७	गत आ.व. मा जडान भएको डिप ट्यूबेलको घर निर्माण (भवन निर्माण)	३११२२	पटक	१	०।७७	१	१	०।७७	१००
११.३.२२.१५	पानी तान्ने इलेक्ट्रिक मोटर तथा एयर कम्प्रेसर पम्प विथ एसेसरिज खरिद एवं जडान (अन्य उपकरण तथा मेशिन औजार)	३११२२	संख्या	१	०।५८	०.७५	१	०।५८	१००
११.३.२२.१६	पानी तान्ने पम्पसेट विथ एसेसरिज खरिद (अन्य उपकरण तथा मेशिन औजार)	३११२२	संख्या	१	०।५४	०.७०	१	०।५४	१००
११.३.२२.१७	मत्स्य फार्मका लागि मिनि टिलर विथ एसेसरिज खरिद (अन्य उपकरण तथा मेशिन औजार)	३११२२	संख्या	१	०।७७	१	१	०।७७	१००
११.३.२२.१८	अटोमेटिक फिडर तथा एरेटर मेशिन विथ एसेसरिज खरिद एवं जडान (फिडर १, एरेटर ३) (अन्य उपकरण तथा मेशिन औजार)	३११२२	संख्या	४	२।४५	३.२	४	२।४५	१००
११.३.२२.१९	एक्वायियम खरिद तथा जडान (अन्य उपकरण तथा मेशिन औजार)	३११२२	संख्या	१	०।३८	०.५	२	०।७७	२००
११.३.२२.२०	प्रदेश मत्स्य प्रयोगशालाको लागि आवश्यक उपकरण, मेशिनरी औजार खरिद (अन्य उपकरण तथा मेशिन औजार)	३११२२	पटक	१	०।७७	१	२	०।७७	१००

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शिर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	प्रतिशत
११.४.१२.१	मत्स्य विकासफर्म भित्र विद्युत विस्तार तथा ट्रांसफर्मर खरिद तथा जडान (विद्युत गृहस्वस्थेशनप्रसारण लाइन निर्माण)	३११५३	पटक	१	४६०	६	१	४६०	१००
११.४.१२.२	ट्रांसफर्मर संचालन तथा विद्युत विस्तारका लागि पोल, तार, टि.ओ.डी. मिटर, जेनेरेटर स्थानान्तरण एवम् अन्य सामग्री खरिद तथा जडान (विद्युत गृहस्वस्थेशनप्रसारण लाइन निर्माण)	३११५४	पटक	१	३८४	५	१	३८४	१००
११.४.२२.८	सिमेटेडवाल सहित नयाँ पोखरी निर्माण (गत आ.व. मा खरिद भएको जग्गामा) (अन्य सार्वजनिक निर्माण)	३११५९	संख्या	४	३६८२	४८	१	९१२१	२५
११.४.२२.१९	सडक ग्राभेल सहित फर्मको पोखरी तथा क्यानल मर्मत सुधार (अन्य सार्वजनिक निर्माण)	३११५९	पटक	१	१५१३४	२०	१	१५१३४	१००
	पूर्वजागत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमको जम्मा				८२१२०	१०७१५		५४१९६	
ख	चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू								
२.६.४.२९	मत्स्य सम्बन्धि स्थलगत घुम्ती तालिम (उद्यमशिलता, रोजगारीमूलक, सशक्तिकरण, सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम)	२२५१२	संख्या	३	०१५८	०१५५	३	०१५८	१००
२.६.६.३१	माछा पालक कृषक र सरोकारवाला सँग गोष्ठी (गोष्ठी तथा कार्यशाला)	२२५१२	पटक	१	११५३	२	१	११५३	१००
२.७.१.१७	माछा फार्ममा ह्याचलिङ्ग, फ्राई, फिंगरलिङ्ग उत्पादन तथा वितरण (त्यारी सामान खरिद)	२२५२१	पटक	१	२१३०	३	१	२१३०	१००
२.७.२.२१	ह्याचलिङ्ग उत्पादन तथा वितरण (हजारमा) (कच्चा पदार्थ तथा अन्य मालसामान खरिद खर्च)	२२५२१	संख्या	१५०००	११९६	२१५५	१५८५०	२१०७	१०५.६७

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शिर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	प्रतिशत
२.७.२.२२	फ्राई उत्पादन तथा वितरण (हजारमा) (कच्चापदार्थ तथा अन्य मालसामान खरिद खर्च)	२२५२१	संख्या	१२००	१७५	२१८	१९५९१४९	२०८६	१६३.२९
२.७.२.२३	फिङ्गर्लिङ्ग उत्पादन तथा वितरण (हजारमा) (कच्चा पदार्थ तथा अन्य मालसामान खरिद खर्च)	२२५२१	संख्या	९००	२४२	३१५	११८११८४	३१७	१३१.३२
२.७.२.२५	शुद्धनश्लको माउ माछा व्यवस्थापन (कच्चा पदार्थ तथा अन्य मालसामान खरिद खर्च)	२२५२१	पटक	३	२६८	३५	३	२६८	१००.००
२.७.२.४२	खाने माछारग्लिङ्ग उत्पादन तथा वितरण (कच्चा पदार्थ तथा अन्य मालसामान खरिद खर्च)	२२५२१	के.जी.	५००	०७७	१	५११३	०८०	१०३.८६
२.७.२.४३	पोखरीमा काम गर्दा लगाउने एप्रीनगमवुट खरिद (कच्चा पदार्थ तथा अन्य मालसामान खरिद खर्च)	२२५२१	पटक	१	०३८	०५०	१	०३८	१००.००
२.७.१७.६	मत्स्य रोग सर्भे, सर्भिलेन्स तथ्याङ्क संकलन तथा प्रकाशन (मत्स्य सम्बन्धि कार्यक्रम)	२२५२२	पटक	३	०५८	०७५	३	०५८	१००.००
२.७.१७.७	कृषि मेलारमहोत्सव प्रदर्शनीमा स्टल सहित सहभागिता (मत्स्य सम्बन्धि कार्यक्रम)	२२५२२	संख्या	१	०४६	०६०	०	०१००	०.००
२.७.१७.९	विश्व मत्स्य दिवस मनाउने (मत्स्य सम्बन्धि कार्यक्रम)	२२५२२	पटक	१	०५८	०७५	१	०५८	१००.००
२.७.१७.१०	स्थानिय जातका माछाहरुको संकलन, पहिचान तथा प्रतिवेदन प्रकाशन (मत्स्य सम्बन्धि कार्यक्रम)	२२५२२	पटक	१	०१५	०२०	१	०१५	१००.००
२.७.१७.११	रेडियो/एफ.एम./टेलिभिजन/पत्रपत्रिकाबाट मत्स्य पालन सम्बन्धि सन्देश र जनचेतनामुलक कार्यक्रम प्रकाशन तथा प्रसारण (मत्स्य सम्बन्धि कार्यक्रम)	२२५२२	पटक	१२	०४६	०६०	१२	०४६	१००.००

क्र.स.	कार्यक्रम/क्रियाकलाप	खर्च शिर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	प्रतिशत
२.७.१७.१२	व्यवसायिक मत्स्य पालन प्रविधि सम्बन्धि होते पुस्तिका/बुकलेटर पम्पलेट र पर्चा प्रकाशन तथा वितरण (मत्स्य सम्बन्धि कार्यक्रम)	२२५२२	संख्या	१	०३८	०५०	१	०३८	१००.००
२.७.१७.१३	होर्डिङ-बोर्ड निर्माण तथा जडान (मत्स्य सम्बन्धि कार्यक्रम)	२२५२२	पटक	१	०४६	०६०	१	०४६	१००.००
२.८.१.२	कार्यक्रम संचालित जिल्लाहरूको अनुगमन तथा प्रतिवेदन (अनुगमन मुल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	२२६११	महिना	१२	०३७	०४८	१२	०३७	१००.००
	चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमको जम्मा				१७८०	२३२१		१९१३५	
	कुलजम्मा खर्च (क+ख)				१००१०	१३०३६		७४३११	

८.१.२. मत्स्य विकास केन्द्र (ब.उ.शि.नं.: ३१२०२०१४)

रकम रु. लाखमा

क्र.सं.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शिर्षक	ईकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति		
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	प्रतिशत
क	पूँजिगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू								
११.३७.१७	Vacuum Cleaner खरिद (कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	१	०।०९	०।१	१	०।०९	१००
११.३७.२१	कृषि सूचनामुलक डिस्प्ले बोर्ड जडान (कार्यालय संचालन संग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	१	०।८७	१	१	०।८७	१००
११.३७.२३	AC खरिद (कार्यालय संचालन संग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	२	१।१३	१।३०	२	१।१३	१००
११.३७.२४	रेफ्रिजरेटर खरिद (कार्यालय संचालन संग सम्बन्धी यन्त्र, उपकरण तथा मेशीन औजार)	३११२२	संख्या	१	०।४३	०।५	२	०।८७	२००
११.३.१४.४	कार्यालयको लागी फर्निचर तथा फिक्चर्स खरिद (फर्निचर तथा फिक्चर्स)	३११२३	पटक	१	०।४३	०।५	१	०।४३	१००
११.४.२२.१३	अधुरो कम्पाउण्डवाल निर्माण सुधार (अन्य सार्वजनिक निर्माण)	३११५९	पटक	१	२५।९९	३०	१	२५।९९	१००
	पूँजिगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमको जम्मा				२८।९४	३३।४०	१	२९।३७	
ख	चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू								
२.३.९.५	कर्मचारीको आवास मर्मत तथा रङ्गरोगन (भवन)	२२२३१	पटक	१	०।८७	१	१	०।८७	१००
२.७.१७.५	वार्षिक प्रगति पुस्तिका प्रकाशन (मत्स्य सम्बन्धि कार्यक्रम)	२२५२२	पटक	१	०।४३	०।५	१	०।४३	१००
	चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमको जम्मा				१।३०	१।५०	१	१।३०	
	कुल जम्मा खर्च (क+ख)				३०।२३	३४।९०		३०।६७	१००

९. विगत ३ वर्षको ५ वटा उल्लेखनीय उपलब्धिहरू

आ.व. २०७५/०७६

२६७ मी. कम्पाउण्डवाल निर्माण भई फार्म सुरक्षामा सहयोग पुगि मत्स्य विज उत्पादन बृद्धि भएको।

आ.व. २०७६/०७७

- पोखरी निर्माणका लागि थप १० कट्टा जग्गा खरिद भएको ।
- पोखरीमा पानी व्यवस्थापनका लागि डिप ट्यूबेल जडान भई सहज पानी आपूर्तिले गर्दा उत्पादन बढेको ।

आ.व. २०७७/०७८

- मत्स्य वीज तथा खाने माछा तर्फ लक्ष्यको तुलनामा १२६% प्रगती तथा राजश्व रु.१९ लाख ३६ हजार संकलन गर्न सफल भएको ।
- ३०७ मीटर अधुरो कम्पाउण्डवाल तथा ५० हजार लीटर क्षमताको ओभरहेड ट्याङ्क निर्माण कार्य भई उत्पादनमा थप सहजता भएको ।
- १ वटा नयाँ पोखरी (४१६ वर्ग मी.) निर्माण भई संचालनमा आएको यसबाट मत्स्य विज नर्सिङमा सहजता भएको ।

१०. केन्द्रद्वारा संचालित आयोजनाको मुख्य-मुख्य उपलब्धिहरू

- मत्स्य विज उत्पादन तर्फ (ह्याचलिड, फ्राई, फिङगरलिड) लक्ष्य भन्दा वढि (१२६ प्रतिशत) उत्पादन तथा विक्रि वितरण भई भुरा उपलब्धतामा सहजता भएको ।
- विगत वर्षहरूमा त्रिडिङ्ग सफल नभएका माछाका जातहरूको (ग्रासकार्प, सिल्भरकार्प, विगहेड तथा भाकुर) प्रजनन कार्य सफल भएको ।
- कमन कार्प माछाको वेमौसमी प्रजनन (असार महिनामा) समेत सफल भई वर्षाको भरमा तथा धान खेतमा माछा पालन गर्ने कृषकहरूका लागि सहज भएको ।

११. कार्यक्रम संचालनमा देखिएका मुख्य समस्या, समाधानका लागि गरिएका प्रयास एवं सुझावहरू

समस्या	समस्याका कारण	समाधानका प्रयास	सुझाव
माछाको प्रजनन कार्यमा समस्या	इन्कुवेशन ट्याङ्क कम हुनु	४ वटा इन्कुभेसन ट्याङ्कबाट प्रजनन कार्य संचालन गरेको	थप ३ वटा इन्कुवेशन ट्याङ्क निर्माणका लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गर्नुपर्ने
पोखरी जिर्ण (६ वटा) तथा नर्सरी पोखरी अपर्याप्त हुनु	मर्मतमा वजेट विनियोजन न्यून हुनु	सामान्य मर्मत गरि प्रयोगमा ल्याइएको	मर्मतमा आवश्यकता अनुसार वजेट विनियोजन गरिनु पर्ने
मत्स्य रोग पहिचान तथा निदान	व्यवस्थित ल्याब भवन नहुनु ।	एउटा कोठा प्रयोगमा ल्याई काम चलाइएको ।	छुट्टै व्यवस्थित ल्याब भवन निर्माण गरिनु पर्ने तथा मत्स्य रोग सम्बन्धि लामो अवधिको तालिमको व्यवस्था हुनुपर्ने ।
हर्मोन आपूर्ती	कोभिड-१९ का कारण बजारमा हर्मोन नपाइने ।	जेनेतेन पुरानो स्टकमा रहेको हर्मोन प्रयोग गरि मत्स्य विज उत्पादन गरिएको	माछाको प्रजननमा प्रयोग हुने हर्मोन सहज आपूर्तिका लागि प्रदेश मन्त्रालयबाट पहल गरिनु पर्ने
कर्मचारी आवास अपुग हुनु	दखन्दी अनुसार आवासको व्यवस्था कम हुनु	जेनेतेन गुजारा चलाइएको ।	थप आवास कोठाको व्यवस्थापनका लागि वजेट व्यवस्थापन गरिनु पर्ने ।
सवारी साधन (चार पांग्रे)	२० वर्ष पुरानो, बिग्रिरहने	जेनेतेन चलाइएको ।	<ul style="list-style-type: none"> ❖ नयाँ गाडीको व्यवस्था गरिनु पर्ने वा ❖ डेन्टपेन्ट सहितको मर्मतका लागि करिब ६ लाख वजेटको व्यवस्था गरिनु पर्ने ।

१२. घुम्टि स्थलगत माछा पालन तालिम

मत्स्य विकास केन्द्र, सप्तशेरगंज, बाँकेको आ.व. २०७७/०७८ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार कृषक स्तरिय १ दिने घुम्टि स्थलगत तालिम ३ वटा संचालन भएको थियो। विभिन्न जिल्लामा माछा पालक कृषकको घरदैलो मा स्थलगत तालिम संचालन गर्दा कृषकहरुको समस्या, समस्या समाधानका उपाय बारेमा छलफल भई कृषकहरु बढि लाभान्वित एवम उत्साहित भएका थिए। तालिम संचालनका क्रममा माछा पालन तरिका, पोखरी व्यवस्थापन, दाना खुवाउने तरिका, माछा पाल्दा आउने समस्या तथा समाधानका उपायहरु बारेमा जानकारी तथा छलफल भएको थियो। सोको संक्षिप्त विवरण यस प्रकार रहेकोछ।

संक्षिप्त विवरण

क्र. स.	मिति	ठेगाना	चौमासिक	लैङ्गिक सहभागीता			जातिय सहभागीता		उपलब्धिहरु
				महिला	पुरुष	जम्मा	आदिवासी जनजाती	अन्य	
१	०७७/०७/२१	लमही न.पा.-१ नर्ति, दाङ्ग	पहिलो	२	२३	२५	२१	४	कृषकहरुको माछा रो गको समस्या बारेमा छलफल भई समाधान गरिएको।
२	०७७/०८/१६	मधुवन न.पा.-३ बर्दिया	दोस्रो	१०	११	२१	१६	५	माछा पालन बारेमा जानकारी गराउदाँ माछा पालन कृषक उत्साहित भएको
३	०७७/१२/०३	प्यूठान-१, खैरा, प्यूठान	तेश्रो	३	१७	२०	५	१५	माछा पालन बारेमा जानकारी
	जम्मा			१५	५१	६६	४२	२४	

लमही न.पा. १. नर्ति दाङ्ग
(२०७७/७/२१)

मधुवन न.पा. ३. बर्दिया
(२०७७/८/१६)

प्युठान न.पा. १ खैरा
(२०७७/८/१६)

१२.१. घुम्ति स्थलगत तालिमको विस्तृत विवरण

१२.१.१. पहिलो तालिम संचालन मिति: २०७७/०७/२१

चौमासिक: पहिलो

क्र.सं.	नाम थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	रोहित सिंह चौधरी	लमही-२, दाङ्ग	९८०६२८३३९९	
२	राज कुमार देउजाल	लमही-२, दाङ्ग	९८५१२१४११३	
३	सुदिप ढकाल	लमही-२, दाङ्ग	९८०६९२७४७८	
४	शिउ कुमार चौधरी	लमही-२, दाङ्ग	९८१२८३०७८७	
५	कालीचरण चौधरी	लमही-२, दाङ्ग	९८५७८४१२००	
६	सुबास चौधरी	लमही-३, दाङ्ग	९८०९८७४४९७	

क्र.सं.	नाम थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
७	ईन्द्रसिंह जि.एम.	लमही-३, दाङ्ग	९८०९७९५८८१	
८	पुरन बहादुर चौधरी	लमही-१, दाङ्ग	९८५७८४०२३१	
९	श्याम कुमारी पोखरेल	लमही-३ दाङ्ग	९८४७९०१६१०	
१०	वामदेव चौधरी	राप्ती गा.पा.-५, दाङ्ग	९८५७८३१९५२	
११	महादेव चौधरी	लमही-१, दाङ्ग	९८४७८४०७०५	
१२	धनिराम चौधरी	लमही-१, दाङ्ग		
१३	चम्पा चौधरी	लमही-१, दाङ्ग		
१४	तिलक राम चौधरी	लमही-१, दाङ्ग		
१५	अम्बर लामा	लमही-१, दाङ्ग	९८५१०४६२९४	
१६	प्रशुराम चौधरी	लमही-७, दाङ्ग		
१७	धनिराम चौधरी	लमही -७, दाङ्ग		
१८	अगांनु चौधरी	लमही -७, दाङ्ग		
१९	कर्ण बहादुर चौधरी	लमही -७, दाङ्ग		
२०	ध्रुव बहादुर चौधरी	लमही -७, दाङ्ग	९८६८६११८४५	
२१	हरि प्रसाद चौधरी	लमही -७, दाङ्ग	९८४७८९३५६८	
२२	पुरन चौधरी	लमही -७, दाङ्ग		
२३	दिनेश चौधरी	लमही -७, दाङ्ग		
२४	रामआधार शर्मा	लमही -७, दाङ्ग		
२५	आकाश पुन	लमही -२, दाङ्ग		

क्र.सं.	नाम थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	भूमिसरा शर्मा	मधुवन-१ बर्दिया		
२	बासुदेव शर्मा	मधुवन-३ बर्दिया		
३	होम बहादुर शर्मा	मधुवन-३ बर्दिया		
४	राम बहादुर थारु	मधुवन-३ बर्दिया		
५	सिता लामिछाने	मधुवन-३ बर्दिया		
६	बासमोति थारु	मधुवन-३ बर्दिया		
७	देवी चौधरी	मधुवन-३ बर्दिया		
८	सुरजरानी चौधरी	मधुवन-३ बर्दिया		
९	कल्पना वि.क.	मधुवन-४ बर्दिया		
१०	गणेश कुमार पोखरेल	मधुवन-७ बर्दिया		
११	प्रदेशी थारु	मधुवन-३ बर्दिया		
१२	विदेशी थारु	मधुवन-३ बर्दिया		
१३	दिप नारायण थारु	मधुवन-३ बर्दिया		
१४	प्रविण कुमार थारु	मधुवन-२ बर्दिया		
१५	टिका बहादुर ठाडा	मधुवन-३ बर्दिया		
१६	आसारानी चौधरी	मधुवन-३ बर्दिया		
१७	लक्ष्मी थारु	मधुवन-२ बर्दिया		
१८	चिरनगिती थारु	मधुवन-२ बर्दिया		
१९	शिव चरण थारु	मधुवन-२ बर्दिया		
२०	जीत बहादुर थारु	मधुवन-३ बर्दिया		
२१	भागिराम थारु	मधुवन-३ बर्दिया		

क्र.सं.	नाम थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	टिका श्रेष्ठ	ऐरावती-२, प्यूठान	९८४७०४२८४०	
२	केशव कुमार श्रेष्ठ	ऐरावती-२, प्यूठान	९८४४५१४०३०	
३	नारायण के.सी.	प्यूठान-१ प्यूठान	९८४७८२००५१	
४	सुमन पुन	मल्लरानी-२, प्यूठान	९८४७९२३८२४	
५	निम बहादुर घर्ति	प्यूठान-९ प्यूठान	९८४१५५९२२९	
६	यशोधरा विष्ट	प्यूठान-२, प्यूठान	९८४७८१६१७०	
७	आनन्द के.सी.	प्यूठान-७, प्यूठान	९८४७८६७६९७	
८	रमेश खड्का	माण्डवी-५ प्यूठान	९८४७७७५३२९	
९	भोज बहादुर बस्नेत	प्यूठान-१, प्यूठान	९८५७०२९६१४	
१०	नमा पौडेल	मल्लरानी-३, प्यूठान	९८४४९७०४७४	
११	हुकुम बहादुर थापा	सरुमारानी-४ प्यूठान	९८६६१८९१११	
१२	भिम बहादुर जि.सी.	प्यूठान-९, प्यूठान	९८५७८३३००६	
१३	यम बहादुर अधिकारी	प्यूठान-३, प्यूठान	९८६५४५०५७१	
१४	हरि बस्नेत	प्यूठान-१, प्यूठान	९८४४९५८३०२	
१५	गंगाराम पौडेल	मल्लरानी-३ प्यूठान	९८४७८७७६९९	
१६	बर्शाद क्षेत्री	प्यूठान-२, प्यूठान	९८६३८०३४४५	
१७	रविन पौडेल	प्यूठान-२, प्यूठान	९८१२६४१३०१	
१८	विकाश के. सी.	प्यूठान-९, प्यूठान	९८४७८२१४५८	
१९	छविलाल थापा	प्यूठान-४, प्यूठान	९८६८६१४६९६	
२०	पार्वता आचार्य	स्वर्गद्धारी-५ प्यूठान	९८५७८३३९४२	

१३. माछापालक कृषक तथा सरोकारवाला सँग अन्तरक्रिया गोष्ठी

मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगँज बाँकेको चालू आ. व. २०७७/०७८ को स्विकृत दोश्रो चौमासिक कार्य लक्ष्य अनुसार संचालन गर्नुपर्ने गोष्ठी मिति २०७७/११/२६ गतेका दिन RCS Fish Resort मायादेवी-२, छपिया रूपन्देहीमा मत्स्य विकास केन्द्रका प्रमुख श्रवण कुमार चौधरीको अध्यक्षता, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेशका श्रीमान सचिव डा. रेवती रमण पौडेलको प्रमुख आतिथ्यता, पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, लुम्बिनी प्रदेश रूपन्देहीका नि. निर्देशक डा. तुल्सीराम भण्डारीको विशेष अतिथी लगायत उपस्थित अन्य सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायका सहभागीहरूको उपस्थितिमा भव्य एवम सभ्य रूपले १ दिने कार्यक्रम संचालन एवम सम्पन्न गरियो। जसको विस्तृत विवरण तल उल्लेख गरिएको छ।

उपस्थिति

क्र.स.	सहभागीको नाम थर	पद	ठेगाना / कार्यालय	सम्पर्क नं.
१	डा. रेवती रमण पौडेल	सचिव	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, वुटवल	९८५७०७२२३०
२	डा. तुल्सीराम भण्डारी	निर्देशक	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, वुटवल	
३	डा. हरि बहादुर कुँवर	व.प.चि.	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, वुटवल	९८५७९६९६०३
४	श्रवण कुमार चौधरी	व.म.वि.अ.	मत्स्य विकास केन्द्र, बाँके	९८५८०४९०६९
५	महेशचन्द्र गुप्त	व.म.वि.अ.	मत्स्यशुद्धनश्ल संरक्षण तथा प्रवर्द्धन श्रोत केन्द्र, रूपन्देही	९८५७०२४३९७
६	गान्धीराज उपाध्याय	व.प.चि.	पशु क्वारेन्टाइन कार्यालय भैरहवा	९८५७०९७८५२
७	महेन्द्र प्रसाद यादव	म.वि.अ.	भे.अ.प.से.वि.के. दाङ	९८४४७९३९९०
८	रुची श्रीवास्तव	म.वि.अ.	भे.अ. तथा प.से.वि.के. कपिलवस्तु	९८४७२७६०५०
९	नवल राज रौतार	कृषक	बाणगंगा कपिलवस्तु	९८४०९५८३८६
१०	राम निवास चौधरी	कृषक	ओमसतिया-५ रूपन्देही	९८९३९९५३७५
११	मोहमद सद्दाम हुसेन	प्रा.अधिकृत	नार्क बाँके	९८४५३७०५५२
१२	कृष्ण बहादुर रावत	कृषक	घोराही उ.म.न.पा.-५ दाङ	
१३	गमपति रिजाल	कृषक	बढैयाताल गा.पा.-५ बर्दिया	९८४८०६०७४०
१४	नारायण सुवेदी	कृषक	बढैयाताल गा.पा.-५ बर्दिया	९८४८०६२०३८
१५	पुरन चौधरी	कृषक	लमही न.पा.-१, दाङ	९८५७८४०२३९
१६	शेर बहादुर घर्ति	कृषक	घोराही उ.प.न.पा.-१२ दाङ	

क्र.स.	सहभागीको नाम थर	पद	ठेगाना / कार्यालय	सम्पर्क नं.
१७	योगेन्द्र चौधरी	कृषक	महराजगंज कपिलवस्तु	९८१७४४१४४१
१८	आशिस चौधरी	कृषक	शुद्धोधन गा.प.-४ कपिलवस्तु	९८०४४४५७४६
१९	विकास हरिजन	कृषक	तौलिहवा न.पा.-१ कपिलवस्तु	९८१६४८८५०९
२०	सुरज चौधरी	कृषक	ओमसतिया गा.प.-५ रूपन्देही	९८४७०९७३२६
२१	चन्द्र प्रसाद ज्ञवाली	कृषक	सियारी-५ रूपन्देही	९८४७०९२९४६
२२	माधव प्रसाद पौडेल	प्रा.स	भे.अ.तथा प.से.वि.के. कपिलवस्तु	९८५७०७७१०१
२३	टेकनाथ चौधरी	कृषक	शुद्धोधन-७ रूपन्देही	९८४७५१०९४२
२४	सुमित भुषाल	कृषक	शुद्धोधन-४ रूपन्देही	९८५७०७३५९५
२५	भविन्द्र जि.सी	कृषक	कोहलपुर न.पा.-ज्ञज्ञ बाँके	९८४९८८०९३४
२६	हिरामान श्रेष्ठ	कृषक	खजुरा-५ बाँके	९८१५५२०६४६
२७	केशर बहादुर थापा	कृषक	सि.न.पा.-२ रूपन्देही	९८०४०५१७७४
२८	तुल्सीराम चौधरी	कृषक	बैजानाथ गा.पा.-१ बाँके	९८४८०९२८९२
२९	डा.परवेज आलम	ब.प.वि.अ.	भे.अ. तथा प.से.वि.के.रूपन्देही	९८५११३४७८६
३०	अदुल मुकिम खाँ	म.वि.अ.	भे.अ. तथा प.से.वि.के. रूपन्देही	९८४७०२१०५०
३१	बसिर अहमद खाँ	म.वि.अ.	भे.अ. तथा प.से.वि.के.बाँके	९८४८०४४७७२
३२	नारायण वेल्वासे	कृषक	कपिलवस्तु	९८५७०५६०५७
३३	अमजद खाँ	कृषक	लु.सा.न.पा.-८ रूपन्देही	९८०४४३००३५
३४	रमेश भुषाल	कृषक	बढैयाताल गा.पा.-५ बर्दिया	९८४९११०६९१
३५	रिम बहादुर थापा	म.वि.अ.	पशुपन्धी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय बुटवल	९८४७३००८५६
३६	दिवाकर भुषाल	अध्यक्ष	मत्स्य व्या. संघ रूपन्देही	९८५७०२३८००
३७	पुण्य प्रसाद चौधरी	पूर्व अध्यक्ष	मत्स्य व्या. संघ रूपन्देही	९८५७०१०३२०
३८	शुक बहादुर नेपाली	प.चि.	प.म.निर्देशनालय बुटवल	९८४७०२२०४०
३९	राम प्रसाद अधिकारी	ह.स.चा.	भु.व्य.कृ तथा स.मन्त्रालय बुटवल	९८६७३१७९२८
४०	शंकर बहादुर पुन	ह.स.चा	म.शु.न. तथा प्र.के भैरहवा	९८४७०२०९८०
४१	प्रेम बहादुर कुँवर	ह.स.चा	पशु क्वारेन्टाइन भैरहवा	९८०४४०८३१२
४२	शिव नारायण हरिजन	ह.स.चा	भे.अ. तथा प.से.वि.के भैरहवा	९८४७४५११९४
४३	श्याम कार्की	ह.स.चा	प.म.वि. निर्देशनालय बुटवल	९८४४९६२५८०

क्र.स.	सहभागीको नाम थर	पद	ठेगाना / कार्यालय	सम्पर्क नं.
४४	लोकेन्द्र बहादुर धामी	कृषक	रूपन्देही	९८५७०१२४२१
४५	चन्द्रकान्त भट्टराई	कृषक	रूपन्देही	९८५७०१६२३३
४६	पदम राना	कृषक	रूपन्देही	९८५२१६५४५
४७	रामेश्वर मण्डल	कृषक	तिलोताम-१३ रूपन्देही	९८५७०२२९५२
४८	राम सुरन सिंह	कृषक	गैडहवा ६ रूपन्देही	९८१७५९४५९१
४९	हुमकान्त पाण्डेय	प.वि.अ	भु.व्य.कृ. तथा स.म.बुटवल	९८४७२०६६३९
५०	मेराज खान	कृषक	कोटहीमाई न.पा.-७ रूपन्देही	९८५७०१७८१४
५१	प्रेम कुमार चौधरी	अधिकृत	मत्स्य विकास केन्द्र बाँके	९८४७८५९१७५
५२	गोबिन्द बहादुर मल्ल	ना.प्रा.स	मत्स्य विकास केन्द्र बाँके	९८४८०९६९६०
५३	लेखराज के.सी	सह-ले.पा.	मत्स्य विकास केन्द्र बाँके	९८५७८२५४७७
५४	लोकेन्द्र चन्द	ह.स.चा	मत्स्य विकास केन्द्र बाँके	९८४८०५३४३३
५५	वीरेन्द्र प्रसाद चौधरी	म.वि.अ	मत्स्य विकास केन्द्र बाँके	९८०६९०८५७१
५६	प्रेमराज रावत	सहायस्तर पाँचौ	मत्स्य विकास केन्द्र बाँके	९८४७९२११०५
५७	सीताराम चौधरी	का.स.	मत्स्य विकास केन्द्र बाँके	९८४८११२२१२
५८	कृष्ण कुमार थारु	का.स.	मत्स्य विकास केन्द्र बाँके	९८४८११३१६

१३.१. कार्यक्रम संचालन

१३.१.१. परिचयात्मक कार्यक्रम

सर्व प्रथम एक आपसमा चिनजानका लागि अन्तर्क्रिया कार्यक्रममा उपस्थित सम्पूर्ण सहभागी महानूभावहरू विच परिचयात्मक कार्यक्रममा सहभागी गराईएको ।

१३.१.२. उदघाटन कार्यक्रम

कार्यक्रम उदघाटन गर्नुपूर्व ज्ञातअज्ञात सहिदहरूको सम्भ्रनामा एवम सम्मानमा सम्पूर्ण सहभागीहरूको सहभागितामा उभिएर १ मिनेट मौनधारण गरे पछि सबैको सहभागितामा राष्ट्रियगान कार्यक्रममा समेत सम्पन्न भएको । तत्पश्चात प्रमुख अतिथि भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेशका श्रीमान सचिव डा. रेवती रमण पौडेलले ब्यानर पढि कार्यक्रमको बिधिवत उदघाटन गर्नु भएको थियो । अध्यक्ष द्वारा मन्तव्य सहित उदघाटन सत्र समाप्त भएको घोषणा गर्नु भएको थियो ।

१३.२ कार्यपत्र

१३.२ कार्यपत्र प्रस्तुतिकरण

उदघाटन कार्यक्रम पश्चात गोष्ठीको उद्देश्य प्राप्तिका लागि विभिन्न क्षेत्रका व्यक्तित्वहरू द्वारा फरक विषयमा पहिलो सत्रमा २ र दोश्रो सत्रमा २ गरि जम्मा ४ वटा कार्यपत्रहरू प्रस्तुत भएको थियो ।

- लुम्बिनी प्रदेशमा मत्स्य पालनको वर्तमान अवस्था-नि. निर्देशक डा. तुल्सीराम भण्डारी, पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, लुम्बिनी प्रदेश रूपन्देही
- नेपालमा मत्स्यपालनको वर्तमान अवस्था एवम बजारीकरण-मत्स्य विकास अधिकृत रुची श्रीवास्तव, भेरेरनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, कपिलवस्तु
- मत्स्य शुद्ध नश्लको अवस्था र ट्याग सहितको फ्युचर ब्लड वितरण प्रक्रिया- महेश चन्द गुप्त, व.म. विकास अधिकृत, मत्स्य शुद्ध नश्ल संरक्षण तथा प्रवर्द्धन श्रोत केन्द्र रूपन्देही
- कत्स्य विका गर्ने सेवा - श्रवण कुमार चौधरी, व.म. विकास अधिकृत, मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगँज, बाँके

१३.२.१ कार्यपत्र प्रस्तुतिकरण पश्चात सहभागीहरूबाट उठेका केही महत्वपूर्ण कमेण्ट, जिज्ञासा, समस्या तथा सुझाव

१३.२.२ जिज्ञासा:

- छडि माछा पालन प्रविधि कतिको फाईदाजनक छ ।
- शुद्ध नश्लबाट उत्पादन हुने माछा भुरा सरकारी तथा नीजि स्तरबाट कहिले समेम पाउन सकिनेछ ।
- नेपालमा भाले टिलापिया तथा पंगास माछाको भुरा उत्पादनको अवस्था के कस्तो रहेको छ ।
- नेपाली र विदेशी दानामा कुन उत्पादन र आर्थिक हिसावले राम्रो छ ।
- माछाको उत्पादन बृद्धिका लागि सरकारले अवलम्बन गरेका नीति तथा कार्यक्रमहरू के कस्ता छन् ।
- पंगास आदि माछा पालन गर्दा विमा नगर्ने तथा अन्यमा समेत सहज नभएको ।
- माछा पनि कृषि उत्पादन कै एउटा विद्या भएता पनि विद्युत मिटर तथा सिंचाईमा किन विभेद गरिएको छ ।
- माछामा रोग आदिको समस्या देखिदा सहजै उपचारको व्यवस्था नभएको ।

१३.२.३. समस्या:

- गुणस्तरिय मत्स्य विज सहज रूपले उपलब्ध नहुने ।
- गुणस्तरिय दाना सहज रूपले उपलब्ध नहुने तथा महँगो समेत भएको ।
- अवैधानिक रूपमा माछा भित्रिने हुदाँ स्वदेशी माछा विक्रीमा समस्या हुने गरेको ।
- माछा पालनलाई कृषि सरह नभई विद्युतले उद्योग सरहको मिटर जडान गर्ने हुदाँ उत्पादन लागत बढन गई कृषकहरू मारमा परेको ।
- मत्स्य स्वास्थ्य व्यवस्थापनको पर्याप्त सुविधा नहुदाँ माछा मरि ठूलो क्षति हुने गरेको ।
- माछाको उत्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदानको कार्यविधि धेरै भन्झिटलो भएको हुदाँ कृषकहरू सरकारले उलब्ध गराउने सेवाबाट बन्चित भएको ।
- प्राविधिक ज्ञानको कमिले गर्दा लगानी अनुसारको प्रतिफल नआउने ।
- माछा बजारीकरणको समस्या ।

१३.२.४ सुभाबहरू:

- सरकारले गुणस्तरिय मत्स्य विज सहज रूपले उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाउने तर्फ विशेष जोड दिनुपर्ने ।
- सम्बन्धित निकायहरूबाट मत्स्य विज तथा दानाको गुणस्तर कायम रहे वा नरहेको नियमित अनुगमनको व्यवस्था मिलाई सेवाग्राहीलाई सोको जानकारी समयमा गराउनु पर्ने ।
- अवैधानिक रूपमा भित्रिने माछाको नियमन तथा कारवाहीमा विशेष जोड दिनुपर्ने ।
- माछा पोखरीमा समेत पानी व्यवस्थापनका लागि कृषि मिटर उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईनु पर्ने ।
- मत्स्य स्वास्थ्य व्यवस्थापन तथा जाँचका लागि पायक पर्ने स्थानहरूमा ल्यावको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
- उत्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदानको कार्यविधि माछा पालक कृषकहरू समेत लाभान्वित हुने सहज एवम कृषक मैत्रि बनाईनु पर्ने ।
- प्राविधिक ज्ञानको लागि समय सापेक्ष तालिम, गोष्ठि तथा अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।
- माछा बजारीकरणका लागि सरकारले प्रचार प्रसार तथा मूल्य श्रृंखलामा विशेष वल पुग्ने खालका कार्यक्रमहरू संचालनमा जोड दिनुपर्ने ।

१३.३ कार्यक्रमको उपलब्धि एवम निष्कर्ष:

- मत्स्य व्यवसायीले माछा पालन तथा बजारीकरणमा व्यहोरी रहेको यथार्थ समस्याको पहिचान भएको ।
- आगामी दिनहरूमा कार्यक्रम बनाउदा सहज हुने ।
- विभिन्न स्थानका कृषक, मत्स्य व्यवसायी तथा प्राविधिकहरू विच एक आपसमा चिनाजानी हुनुका साथै स्थान विशेषको राम्रा र नराम्रा पक्षहरूको बारेमा समेत अवगत हुने वातावरण श्रृजना भएको ।
- माछाको यथार्थ अवस्थाका बारेमा माथिल्लो निकायहरू सम्म पुर्याउन मद्दत मिलेको ।
- व्यवसायिक रूपमा माछा पालन भई रहेको क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन गरिएको हुदाँ अन्य क्षेत्रका कृषकहरूलाई समेत अवलोकन गर्ने मौका पाएको ।
- विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूलाई एउटै स्थानमा भेला गराई समस्याहरू अवगत गराउने वातावरण श्रृजना भएको ।
- माछाले अधिक प्रतिफल दिने हुदाँ यस क्षेत्रमा लगानी बढाउनु पर्ने देखिन्छ ।
- आगामी दिनहरूमा कार्यविधिको जटिलताका कारण विभिन्न सेवाहरूबाट बन्चित नहुने गरि परिमार्जन गरिनु पर्ने ।
- ज्ञान सीप तथा क्षमता अभिवृद्धि हुने खालका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिदै जानुपर्ने ।
- पुराना माउ माछाहरूमा क्रमशः वाह्य एवम आन्तरिक गुणहरू ह्रास हुदै जाने हुदाँ शुद्ध नश्लको माउले प्रतिस्थापना हुने खालका कार्यक्रममा जोड दिनुपर्ने ।
- मत्स्य विजको अत्यधिक मागलाई सम्बोधन गर्न हाल मत्स्य विकास केन्द्र बाँकेमा रहेको क्षेत्रफल वृद्धि गर्नुपर्ने हुन्छ ।
- माछाको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धिका लागि मत्स्य विविधता तथा यान्त्रिकरणमा जोड दिनुपर्ने ।
- सम्बन्धित निकायहरूले अ-आफ्नो स्थानबाट अवैधानिक रूपमा भित्रिने माछाको नियमन तथा नियन्त्रणमा विशेष जोड दिनुपर्ने ।

कार्यक्रमका केही भलकहरू

१४. विश्व मत्स्य दिवस

मत्स्य विकास केन्द्र, सप्तशेरगंज, बाँकेको आ.व. २०७७/०७८ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार द्वितीय चौमासिकमा सन्चालन गर्नुपर्ने विश्व मत्स्य दिवस १ वटा वर्षेनी 21 NOV. मा मनाईने यो दिवस यस वर्ष मिति २०७७/०८/०६ गतेका दिन पर्न गएकोले मत्स्य विकास केन्द्र, बाँकेको प्राङ्गणमा संचालन गरि सम्पन्न भएको थियो। यस वर्ष “खाद्य पोषण र आर्थिक समबृद्धिका लागि मत्स्य प्रर्वद्धन एवं संरक्षण गरौं” भन्ने मूलनाराका साथ माछापालक एवं सरोकारवाला बीच अन्तरक्रिया गरि माछा पालनका सम्भावना तथा फाईदाहरू, माछा पालन गर्दा आइपरेका समस्या तथा चुनौतीहरू, लुम्बिनी प्रदेशमा माछा उत्पादन तथा खपतको अवस्था, माछाको बजारीकरण गर्दा आइपरेका समस्या, नदिनालामा स्थानिय माछा घट्टो क्रममा हरनरको कारण तथा तहाँ आश्रित समुदायहरूको अवस्था आदि बारे माछापालक कृषक, व्यापारी, विज्ञ तथा सरोकारवाला निकाय विच वृहत छलफल भएको थियो। जसमा राप्तीसोनारी गाँउ पालिका वडन नं. ८ का अध्यक्ष खुम बहादुर बस्नेतको प्रमुख आतिथ्यता तथा केन्द्र प्रमुख श्रवण कुमार चौधरीको अध्यक्षतामा कृषक, व्यापारी र मत्स्य प्राविधिक विच अन्तरक्रिया गरी कार्यक्रम संचालन भएको थियो। यस दिवसमा महिला-७ र पुरुष-५४ गरि ६१ जनाको सहभागिता रहेको थियो। जसको विवरण तपसिल अनुसार रहेको छ।

तपसिल

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय / ठेगाना
१	श्रवण कुमार चौधरी	व.म.वि.अ.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
२	खुम बहादुर बस्नेत	वडा अध्यक्ष	राप्ती सोनारी ८ नं. वडा कार्यालय, बाँके
३	बसिर अहमद खाँ	म.वि.अ.	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, बाँके
४	भविन्द्र वि.सी.	अध्यक्ष	मत्स्य पालक कृषक संघ, बाँके
५	पुर्ण प्रसाद लम्साल	सचिव	मत्स्य पालक कृषक संघ, बाँके
६	अमृत कुमार थारु	कृषक	मत्स्य पालक कृषक कोहलपुर, बाँके
७	इन्दु रेग्मी	प.स्वा.प्रा.	पशु क्वारेन्टिन कार्यालय, नेपालगंज
८	नेहा लामिछाने	ना.प.स्वा.प्रा.	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, बाँके
९	भुप बहादुर विष्ट	व्यापारी	राप्तीसोनारी-८, बाँके
१०	रदिस कवडीया	ह.स.चा.	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, बाँके
११	डा. फत्य बहादुर बटुवा	कृषक	बढैयाताल-५ बर्दिया
१२	सुर्दशन चन्द	कृषक	बढैयाताल-५ बर्दिया
१३	रामनाथ थारु	कृषक	बढैयाताल-५ बर्दिया
१४	सत्य करण थारु	कृषक	बढैयाताल-५ बर्दिया
१५	प्रदिप वाग्ले	पत्रकार	नेपाल पत्रकार महासंघ बाँके
१६	धुर्व बहादुर चौधरी	कृषक	लमही-७, दाङ
१७	हरि प्रसाद चौधरी	कृषक	लमही-७, दाङ
१८	तुल्सीराम थारु	कृषक	राप्तीसोनारी गा.पा.-३ बाँके
१९	राजेश आचार्य	सम्पादक	नयाँ कोर्स
२०	वीरेन्द्र प्रसाद चौधरी	म.वि.अ.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
२१	प्रेमराज रावत	सहायक पाँचौ	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
२२	मनोज शर्मा	प्रा. स.	एकिकृत कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यालय, बर्दिया
२३	गोविन्द बहादुर मल्ल	ना.प्रा.स.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
२४	प्रेम कुमार चौधरी	अधिकृत	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
२५	सालिक राम चौधरी	प्रा.स.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय / ठेगाना
२६	लोकेन्द्र बहादुर चन्द	ह.स.चा.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
२७	लेखराज के.सी.	स.ले.पा.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
२८	लक्ष्मी प्रसाद थारु	कृषक	बारबर्दिया -३ बर्दिया
२९	फट बहादुर भुजेल	कृषक	बारबर्दिया -३ बर्दिया
३०	दिपेश कुमार थारु	कृषक	राप्तीसोनारी -८, बाँके
३१	टेक बहादुर के.सी.	प्र.स.नि.	प्रहरी चौकी सम्शेरगंज
३२	कविन्द्र परियार	स.सम्पादक	हाइवे पोष्ट राष्ट्रिय दैनिक
३३	गणेश चौधरी	प्रा.स.	लमही नगरपालिका, दाङ
३४	सन्तोष वली	प्र.ज.	प्रहरी चौकी ढकेरी सम्शेरगंज
३५	लल्लुराम थारु	कृषक	बढैयाताल गा.पा.-४, बर्दिया
३६	गणेश शर्मा लम्साल	अध्यक्ष	नेपाल मत्स्य व्यावसायी संघ, बर्दिया
३७	राम किशन चौधरी	कृषक	राप्तीसोनारी गा.पा.-३ बाँके
३८	कृष्ण प्रसाद भट्टराई	कृषक	बढैयाताल गा.पा.-५, बर्दिया
३९	आविशकार भट्टराई	कृषक	बढैयाताल गा.पा.-६, बर्दिया
४०	रविन्द्र सिंह ठकुरी	संवाददाता	जनता टि.भी.
४१	राधिका आचार्य	कृषक	बर्दिया
४२	पुनम पुन	कृषक	दाङ
४३	सिता के.सी.	कृषक	दाङ
४४	टिका थापा	का.स.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
४५	कृष्ण कुमार थारु	का.स.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
४६	जनक वि.क.	का.स.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
४७	श्याम ठकुरी	का.स.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
४८	सिताराम थारु	का.स.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
४९	हेमराज थारु	का.स.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
५०	दिपक चौधरी	का.स.	मत्स्य विकास केन्द्र, सम्शेरगंज, बाँके
५१	राम कृष्ण थारु	कृषक	राप्तीसोनारी गा.पा.-३, बाँके

क्र.स.	नाम थर	पद	कार्यालय / ठेगाना
५२	राम प्रसाद थारु	कृषक	राप्तीसोनारी गा.पा.-३, बाँके
५३	दल बहादुर खड्का	कृषक	राप्तीसोनारी गा.पा.-३, बाँके
५४	जंग बहादुर थारु	कृषक	राप्तीसोनारी गा.पा.-८, बाँके
५५	दिनेश थारु	कृषक	राप्तीसोनारी गा.पा.-८, बाँके
५६	केशव कार्कि	कृषक	राप्तीसोनारी गा.पा.-८, बाँके
५७	राकेश पुन	कृषक	बर्दिया
५८	आकाश आचार्य	कृषक	बर्दिया
५९	उमादेवी रावत	कृषक	बर्दिया
६०	उदयराज चौधरी	कृषक	बाँके
६१	केशव थारु	कृषक	बाँके

राप्ती सोनारी गा.प.- ८, गौशाला अवस्थित राप्ती नदिमा रहर नैनी जातका माछा भुरा २०००० गोटा छाड्दै

१५. स्थानिय जातका माछा संकलन तथा पहिचान कार्यक्रम (Local fish species collection and identification program)

१५.१ परिचय (Introduction)

नेपाल एउटा भू-परिवेष्ठित मुलुक हो। यो बङ्गाल खाडी देखि करिब ९६० किलो मीटरको दूरीमा रहेको छायहाँका नदिहरू ताजा पानीको मुख्य श्रोतको रूपमा रहेका छन्। साना टूला गरि ६००० भन्दा बढि नदिहरू देश भरि छरिएर रहेका छन्।यी नदिहरू मध्ये Koshi, Gandaki र Karnali मुख्य River Systems को रूपमा रहेका छन्। नेपालको कुल क्षेत्रफलको करिब २.७% नदिनालाले ओघटेको छ। नदिनाला स्थानिय जातका माछाहरूको लागि मुख्य बसोवास, आहारा तथा प्रजनन गर्ने क्षेत्रका साथै अन्य सम्पूर्ण क्रियाकलाप संचालनका लागि स्थान उपलब्ध गराउछ।

माछाको कुल राष्ट्रिय उत्पादनमा प्राकृतिक जलाशयहरूबाट समातिएका स्थानिय जातका माछा (Capture fisheries) को अहम भूमिका रहेको छ। यसले नदि आसपास वसोवास गर्ने समुदायको (थारु, बोटे, माझी, सोनहा आदि) जिविकोपार्जन हुनुका साथै रोजगारीको अवसर समेत श्रृजना गरेको छ। स्थानीय समुदायको भनाई तथा विभिन्न सर्भेहरूमा उल्लेख भए अनुसार प्राकृतिक जलाशयहरूमा विविध कारणहरूले गर्दा दिनानुदिन माछाको संख्या घट्दो क्रममा रहेको छ। हालको अवस्थामा माछा मारि जिविकोपार्जन गर्ने समुदायका अलावा अन्य जातजातिका व्यक्तिहरूले समेत यो कार्य गर्न थालेको हुदाँ परम्परागत रूपमा यसमा आश्रित समुदायको पेशा जोखिममा हुदै गएकोले सुरक्षित एवम सम्मानित रूपमा राख्न सम्बन्धित निकायहरूबाट सोको संरक्षण एवम सम्बर्द्धनका लागि आवश्यक पहल हुन जरुरी देखिन्छ। तसर्थ स्थानिय जातका माछाहरूको अवस्था तथा त्यस संग जोडिएका क्रियाकलापहरूको बारेमा यथार्थ जानकारीको लागि तथ्याङ्क संकलन आवश्यक हुन्छ। यसको लागि विशेष कार्यक्रमहरू राखि विस्तृत अध्ययन हुन जरुरी देखिन्छ। यसको महत्वलाई ध्यानमा राखी सानै भएता पनि चालु आ. व. मा तथ्याङ्क संकलनको कार्यक्रम यस केन्द्रमा राखिएको हो। यो तथ्याङ्कले भविष्यमा कार्यक्रम तर्जुमा लगायत यस सम्बन्धि अन्य क्रियाकलापहरू संचालनका लागि सहज हुने उद्देश्यले यो कार्यक्रम स्वीकृत भई संचालन गरिएको हो। म्जष्तर्बा बलम व्जब (२००२) collected 69 species of fish from Rapti river system. त्यसै गरि व्जब ७ Shrestha (१९८६) have collected 57 species of fish from the Karnali River in western Nepal.

१५.२ कार्यक्रम शुरु/संचालन कार्य (Program started)

कार्यक्रम संचालन गर्नु पूर्व स्थानिय माछा संकलनका लागि आवश्यक जानकारी/तथ्याङ्क आउने गरि फर्मेट तयार गरि संकलन गर्ने कार्यको सुरुवात गरियो। दुबै कउयत मा उक्त कार्य संचालनका गर्नका लागि टीम तथा मिति तय गरिएको थियो जुन तल उल्लेख गरिएको छ।

१५.२.१ संचालन मिति

- मिति २०७८ साल बैशाख ३ देखि ५ गते सम्म-बर्दिया जिल्लाको कर्णाली नदिको कोठियाघाट आसपासका क्षेत्र
- मिति २०७८ साल बैशाख १० देखि १२ गते सम्म- दाङ जिल्लाको राप्ती नदिको पुलआसपासका क्षेत्र

१५.२.२ कार्यक्रम संचालन गर्ने टीम

- व.म.वि.अ. श्रवण कुमार चौधरी
- अधिकृत छैठो प्रेम कुमार चौधरी
- प्रा.स.शालिक राम चौधरी

१५.३ स्थान छनौट (Site selection)

स्थानिय माछाको अधिक संकलन तथा विवरण हुने क्षेत्रको बारेमा जानकारी प्राप्त भए अनुसार तल उल्लेखित स्थान छनौट गरी संकलन गर्ने कार्य गरियो।

- कर्णाली नदी (राजापुर नगरपालिका-१०, गेरुवा पुल आसपासका क्षेत्र)
- राप्ती नदी (लमही नगरपालिका -७, राप्ती पुल आसपासका क्षेत्र)

१५.४. माछा समात्ने / मार्ने मुख्य सिजन (Main season of fish catch)

नदीनाला, घोल, तालतलैयामा बाह्रै महिना माछा मार्ने चलन रहेको छानदीमा हिउँद महिनामा पानी सुक्ने र माछा मार्न सहज हुने भएको हुदाँ बढि माछा मार्ने गरेको पाइन्छ। चैत्र-जेठ महिना र बर्षातको असार-साउन महिनालाई माछा मार्ने मुख्य सिजनको रूपमा लिने गरेको पाइन्छ। बर्षातको समयमा बढि मात्रामा माछा मार्ने गरेको पाइन्छ।

१५.५. माझी छनौट (Fishermen selection)

स्थानिय माछा संकलनको लागि स्थानिय स्तरमा नदीबाट माछा समाती बढि कारोबार गर्ने अनुभव भएका तपसिलका व्यक्तिहरूको सहयोग लिई माछा संकलन गर्ने कार्य गरियो।

१. कर्णाली नदिमा -श्री कालुराम थारु राजापुर-१०, बर्दिया
२. राप्ती नदिमा -श्री हरि प्रसाद चौधरी लमही-७, दाङ

१५.६. माछा समात्न / मार्न प्रयोग हुने उपकरणहरू (Use of fishing gears)

स्थानिय जातका माछा संकलनका छनौट गरिएको क्षेत्रका समुदायले प्राकृतिक जलाशयहरूबाट स्थानिय जातका माछा संकलनका लागि तपसिलका साधन/उपकरणहरू प्रयोगमा ल्याउने गर्छन।

- Cast net
- Gill net
- Electro-fishing

- Dhadiya
- Heluka
- Fishing rod
- Paso etc.

माथी उल्लेखित माछा समात्न प्रयोग गरि रहेका साधन/उपकरणहरू मध्ये सब भन्दा वढि ऋबकत लभत (हाते जाल) को प्रयोग हुने गरेको छ ।

१५.७. माछा संकलन (Fish collection)

संकलन गरिएका माछाहरूको तथ्याङ्क टिपोट गर्नका लागि तयार गरिएको फर्मेटका साथै क्स्तभ अनुसारजाल हान्नाका लागि जाल सहित फरक-फरक २ जान जलारी संग समन्वय गरि १/१ दिनको लागि Hire गरि नदिमा जाल हान्ना लगाई माछा संकलन गरियो । संकलित माछाको स्थानीय नाम, विशेषता लगायत अन्य जानकारी जलारी तथा स्थानीयहरूबाट लिने कार्य गरियो । उक्त माछाहरूलाई १०% फर्मािलिनको क्यागितथ्यल मा राखी कार्यालयमा ल्याईयो ।

१५.८ माछाको जात पहिचान (Identification of fish species)

संकलन गरिएका माछाहरू केन्द्रको ल्यावमा राखी पहिचानका लागि विगतको अनुभव, अध्ययन, तथा सो सम्बन्धि पुस्तकहरूको मद्दत तथा माभीहरूले दिएको जानकारीलाई समेत आधार मानी गर्ने कार्य गरियो । कुल २४ जातका स्थानिय माछा पहिचान भएको थियो । यी माछाहरू ६ Order र १३ Family अन्तर्गत रहेका छन् । सब भन्दा वढी १३ जातका Cypriniformes Order र कम १/१ जात क्रमशः Beloniformes / Tetraodontiformes अन्तर्गत पर्दछन् । जसको विस्तृत विवरण तल तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

१५. द. १ कर्णाली (गेहवा) र राप्ति नदिमा संकलन गरिएका माछाहरूको विवरण

Order	family	Genus	Species	Common name	Local name
A. Cypriniformes	1. Cyprinidae	<i>Cirrhinus</i>	<i>rewa</i>	Rawa	Rawa
		<i>Labeo</i>	<i>dero</i>	Gardi	Karra
		<i>L.</i>	<i>gonius</i>	Kursa	Kursa
		<i>L.</i>	<i>rohita</i>	Rahu	Rohu
		<i>Puntius</i>	<i>sophore</i>	Sidhra	Sidhra
		<i>Tor</i>	<i>putitora</i>	Mahaseer/Sahar	Mahaseer/Sahar
		<i>Barilius</i>	<i>barila</i>	Faketa/Namshere	Namshere
		<i>B.</i>	<i>bendelisis</i>	Faketa/Namshere	Namshere
		<i>Esomus</i>	<i>danricus</i>	Dedhuwa	Dedhuwa
		<i>Salmostoma</i>	<i>acinaces</i>	Chepua	Peruwa
2. Balitoridae	2. Balitoridae	<i>Acanthocobitis</i>	<i>botia</i>	Gherra	Gherra
		<i>Botia</i>	<i>geto</i>	Baghi	Baghi
		<i>B.</i>	<i>lohachata</i>	Baghi	Baghi
B. Siluriformes	1. Bagridae	<i>Aorichthys</i>	<i>seenghala</i>	Suja	Sujha
		<i>Heteropneustes</i>	<i>fossilis</i>	Singhi	Singhi
		<i>Amblyceps</i>	<i>mangois</i>	Pichi	Pichia
		<i>Bagarius</i>	<i>yarelli</i>	Thed	Thed
C. Synbranchiformes	1. Synbranchidae	<i>Monopterus</i>	<i>cuchia</i>	Andhabam	Andhai
		<i>Macragnathus</i>	<i>aral</i>	Gaichi/Malgi	Bamgheuli
D. Perciformes	1. Channidae	<i>Channa</i>	<i>orientalis</i>	Cheple bhoti	Bichhale charange
		<i>C.</i>	<i>punctatus</i>	Garai	Kabri charange
E. Belontiiformes	2. Belontiidae	<i>Colisa</i>	<i>lalius</i>	Khosti	Khosti
		<i>Xenentodon</i>	<i>cancila</i>	Kauwa	Dhongwa
F. Tetraodontiformes	1. Tetraodontidae	<i>Tetraodon</i>	<i>cutcutia</i>	Pepfulwa	Pepfulani

१५.९ माछा संरक्षण (Fish preservation)

पहिचान गरिएका माछाहरूलाई लामो समय सम्म संरक्षित रूपमा राख्नाका लागि Specimen bottle मा Formalin को १०% Solution मा माछा डुब्ने गरि राखि Labeling गरि सुरक्षित एवम देखिने स्थानमा राखिएको छ ।

कर्णाली र राप्ती नदिबाट संकलन गरिएका स्थानिय जातका माछाहरु

१५.१० माछा कम हुँदै जानुको कारण (Causes of fish decrease)

प्राकृतिक जलाशयहरु खास गरि नदिनाला, घोलतालहरुमा माछाको संख्या दिनानुदिन घट्दै जानुको मुख्य कारणहरु निम्नानुसार रहेको पाईयो ।

- Illegal method of fishing-poisoning, electro-fishing, bombing and use of different nets of small mesh size_
- Irrational over fishing
- Fishing of brood
- Fishing during breeding season
- Pollution
- Siltation
- Construction of dams and sand mining

माछा संकलनका केहि तस्वीरहरु

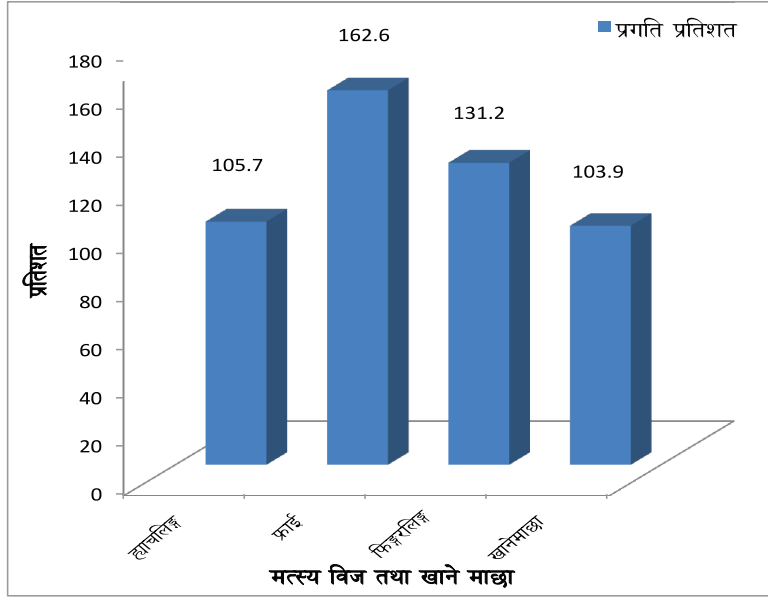

१६. मत्स्य विज उत्पादन तथा विक्री वितरण

मत्स्य विकास केन्द्र,सम्शेरगंज, बाँकेको आ.व. २०७७/०७८ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार मत्स्य विज उत्पादन तथा विक्री वितरण तर्फ ह्याचलिङ्ग १ करोड ५० लाख, फ्राई १२ लाख, फिङ्गरलिङ्ग ९ लाख र खानेमाछा ५०० के.जी. लक्ष्य रहेकोमा हरेक क्रियाकलाप तर्फशतप्रतिशत प्रगति हासिल गरी कृषकलाई सहज रूपले उपलब्ध गराईएको थियो। उक्त मत्स्य विजले माछाको उत्पादनमा वृद्धि भई कृषकको पोषण, आर्थिकअवस्था सुधार, आयआर्जनमा बृद्धि तथा प्रदेश एवं समग्र राष्ट्रिय उत्पादनमा टेवा पुगी आयात प्रतिस्थापन तथा निर्यात प्रवर्द्धनमा समेत वृद्धि हुने देखिन्छ। मत्स्य विज उत्पादन तथा विक्री वितरणको अवस्था तपसिल अनुसार रहेको छ।

तपसिल

क्र.स.	विवरण	इकाई	लक्ष्य	प्रगति		कैफियत
				परिमाण	प्रतिशत	
१	ह्याचलिङ्ग	हजार	१५०००	१५८५०	१०५.६७	
२	फ्राई	हजार	१२००	१९५१	१६२.५८	
३	फिङ्गरलिङ्ग	हजार	९००	११८१	१३१.२२	
४	खानेमाछा	के.जी.	५००	५१९.३०	१०३.८६	

१७. राजश्व आम्दानी विवरण

१७.१ एकमुष्ट राजश्व आम्दानी विवरण

राजस्व संकलन विवरण

क्र.सं.	कृयाकलाप	रकम (रु.हजारमा)
क	मत्स्य विज उत्पादन तथा विक्री	
१	हाचलिङ्ग	३२६.००
२	फ़ार्द	४८९.८७
३	फिङ्गरलिङ्ग	९३५.८२
४	खाने माछा	११७.६३
५	डवल प्याक	६७.००
ख	अन्य	
१	टेण्डर आदि	११५.०८
	जम्मा	२०५१.४०

मत्स्य
विज
विक्री

खाने
माछा
विक्री

•उत्पादन सामाग्री राजस्व अनुपात १:१.२८

१७.२ राजश्व आम्दानीको विस्तृत विवरण

क्र.सं.	विवरण	इकाई	वार्षिक प्रगति			कैफियत
			परिमाण	दर रु.	रकम (रु.)	
१	ह्याचलिङ्ग					
१.१	कमन कार्प	लाख	०	२०००	०	
१.२	ग्रास कार्प	लाख	१८	२५००	४५०००	
१.३	सिलभर कार्प	लाख	०	२५००	०	
१.४	विगहेड कार्प	लाख	०	२५००	०	
१.५	रहु	लाख	८२.२५	२०००	१६४५००	
१.६	नैनी	लाख	५८.२५	२०००	११६५००	
	जम्मा		१५८.५०		३२६०००	
२	फ्राई					
२.१	कमन कार्प	गोटा	९८५१८	०।२५	२४६२९.५०	
२.२	ग्रास कार्प	गोटा	३३६२००	०।२५	८४०५०	
२.३	सिलभर कार्प	गोटा	१९६००	०।२५	४९००	
२.४	विगहेड कार्प	गोटा	२५६००	०।२५	६४००	
२.५	रहु	गोटा	८८१२५४	०।२५	२२०३१३.५०	
२.६	नैनी	गोटा	४७३३८२	०।२५	११८२४५.५०	
२.७	भाकुर	गोटा	१२४९४०	०।२५	३१२३५	
	जम्मा		१९५९४९४		४८९८७३.५०	
३	फिङ्गरलिङ्ग २"-३"					
३.१	कमन कार्प	गोटा	३४७७११	०।७५	२६०७८३.२५	
३.२	ग्रास कार्प	गोटा	२३०९७६	०।७५	१७३२३२	
३.३	सिलभर कार्प	गोटा	३९३८३	०।७५	२९५३७.२५	
३.४	विगहेड कार्प	गोटा	१३०००	०।७५	९७५०	
३.५	रहु	गोटा	१७४११२	०।७५	१३०५८४	
३.६	नैनी	गोटा	२८४८९३	०।७५	२१३६६९.७५	
३.७	भाकुर	गोटा	२५९००	०।७५	१९४२५	
	जम्मा		१११५९७५		८३६९८१.२५	
४	फिङ्गरलिङ्ग ३"-५"					
४.१	कमन कार्प	गोटा	१३०८६	१।५	१९६२९	
४.२	ग्रास कार्प	गोटा	१४४२०	१।५	२१६३०	
४.३	सिलभर कार्प	गोटा	२२३३	१।५	३३४९.५	
४.४	विगहेड कार्प	गोटा	१३१४२	१।५	१९७१३	
४.५	रहु	गोटा	१४१३५	१।५	२१२०२.५०	
४.६	नैनी	गोटा	८८७५	१।५	१३३१२.५०	
	जम्मा		६५८९१		९८८३६.५०	

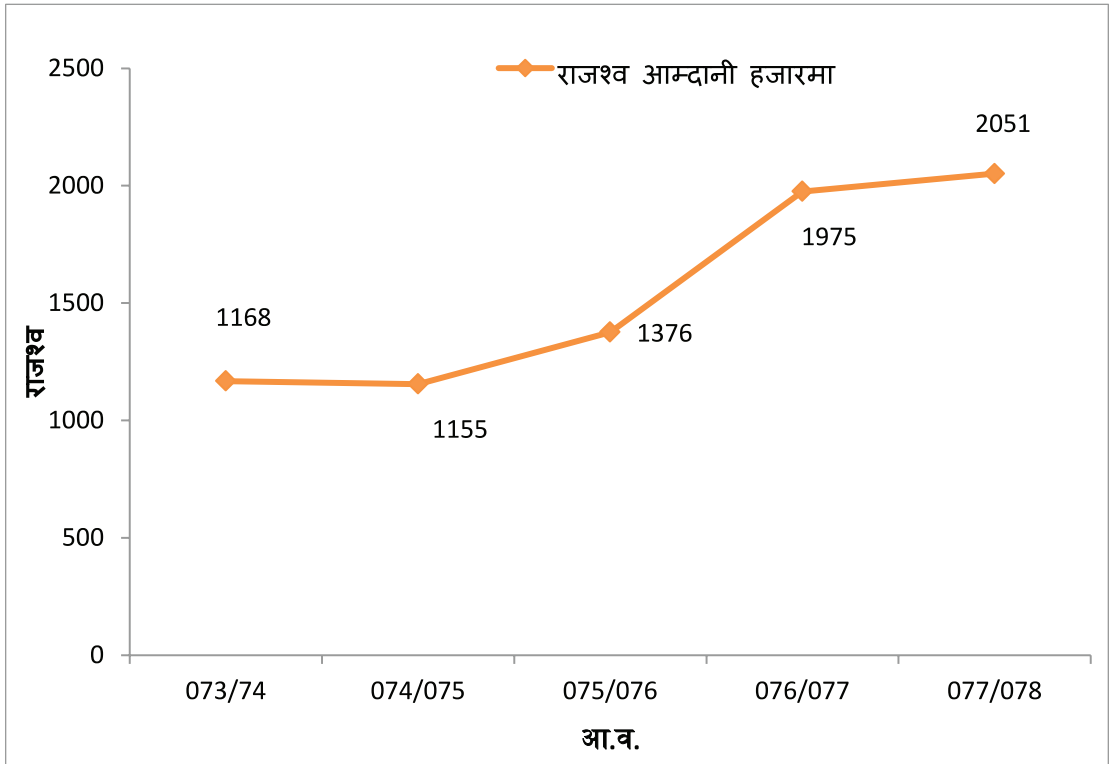
क्र.सं.	विवरण	इकाई	वार्षिक प्रगति			कैफियत
			परिमाण	दर ह.	रकम (रु.)	
५	खाने माछा					
५.१	कमन कार्प	के.जी.	४३१५०	२५०	१०८७५	
५.२	ग्रास कार्प	के.जी.	०	२५०	०	
५.३	सिल्वर कार्प	के.जी.	१४११४०	२००	२८२८०	
५.४	विगहेड कार्प	के.जी.	१०२१५०	२००	२०५००	
५.५	रहु	के.जी.	२१८१४०	२५०	५४६००	
५.६	नैनी	के.जी.	१३१५०	२५०	३३७५	
	जम्मा		५१९१३०		११७६३०	
६	अक्सीजन प्याकिङ्ग					
६.१	डबल प्याक	संख्या	२६८०	२५	६७०००	
७	अन्य श्रोत					
७.१	घोड्डी	के.जी.	०	०	०	
७.२	बोलपत्र फारम विक्री	संख्या	१२	३०००	३६०००	
७.३	बोलपत्र फारम विक्री	संख्या	४३	१०००	४३०००	
७.४	प्रशासनिक दण्ड, जरि वाना र जफत				३६०७९.०१	
	जम्मा				११५०७९.०१	
	कुल जम्मा (१ देखि ७ सम्म)				२०५१४००.२६	

१८. प्रगति नपुगका कारणहरू

सि.नं.	क्रियाकलापहरू	व.उ.शि.नं.	लक्ष्य	प्रगती	सम्पन्न हुन नसकेको कारण
१	मत्स्य विकास तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम ३१२०००१४				
१.१	सिमेन्टेडवाल सहित नयाँ पोखरी निर्माण		४	१	सिमेन्टेडवाल सहितको नयाँ पोखरी निर्माणका लागि मिति ०७८/०१/०९ गते स्वीकृत कार्यक्रम प्राप्त भई मिति ०७८/०१/१२ गते ३० दिने टेण्डर भई स्वीकृत भएको फर्म संग सम्झौता गरी निर्माण कार्य सुचारु रूपले संचालन भई रहेको अवस्थामा मिति २०७८ जेठ २७ गते देखिको अविरोध वर्षाले निर्माण कार्य अवरुद्ध भएको हुदाँ लक्ष्य अनुसार प्रगति हासिल हुनसकेको ।
१.२	कृषि मेला/महोत्सव प्रदर्शनीमा स्टल सहित सहभागिता		१	०	कोभिड-१९ को कारणले कृषि मेला/ महोत्सव प्रदर्शनी संचालन हुनसकेको।

१९. विगत ५ आ.व. को तुलनात्मक राजश्व विवरण

क्र.स.	शिर्षक	०७३/७४	०७४/०७५	०७५/०७६	०७६/०७७	०७७/०७८
१	ह्याचलिङ्ग	२०५२५०	२१६३००	२०६५००	४७७७५०	३२६०००
२	फ्राई	३७६१२५	३७९९९६.२५	३७९५६७	४२४३६०	४८९८७३.५०
३	फिङ्गरलिङ्ग	४५८१७५	४८०५८५	५८२४४७	८८४३९९.२५	९३५८१७.७५
४	खानेमाछा	८९४७५	५०५५०	४०३००	८२२२५	११७६३०
५	प्याकिङ्गरविविध	३८५००	२७५४०	१६७२५०	१०६३५०	१८२०७९.०१
	जम्मा	११६७५२५	११५४९७१.३	१३७६०६४	१९७५०८४.२५	२०५१४००.२६

२०. बेरुजु फछर्यौट विवरण

क्र.सं.	बेरुजु विवरण	गतआ.व. सम्मको बेरुजु रकम रु.	गत आ.व. सम्मको बेरुजु फछर्यौट रकम रु.	गतआ.व. सम्मको बेरुजु फछर्यौट प्रतिशत
१	असुल गर्नुपर्ने	०	०	०
२	नियमित गर्नुपर्ने	०	०	०
	जम्मा	०	०	०

२१. प्रजनन विवरण

२१.१ कमनकार्य माछाको प्रजनन

प्रजनन मिति	नं. सुविधामात्र	नं. सुविधामात्र	सुविधामात्र	पोथी		भाले		माउको कुल जम्मा		तापक्रम डि.से.		(सुविधामात्र) सुविधामात्र	अण्डा दिएको पोथीको तौल के.जी. (संख्या-गोटा)	जम्मा ह्याच फार्मि स्टक, लाख	जम्मा आई उत्पादन	सुविधामात्र सुविधामात्र	बिक्री संख्या		कति मात्र		
				(सुविधामात्र) सुविधामात्र	(सुविधामात्र) सुविधामात्र	(सुविधामात्र) सुविधामात्र	(सुविधामात्र) सुविधामात्र	सुविधामात्र	सुविधामात्र												
२०७७/११/०५	३		१४	६	११	१०	२२	१६	३३	२५	२३	१४	८९.४०	५०४००	१०५००	१६१६०	१०५००	१६१६०			
२०७७/११/०६	२		१६	६	१२	९	२०.५	१५	३२.५	२५	२३	२०	१०५	७२०००	४५००	२७०००	४५००	२७०००			
२०७७/११/०६	१		१६	६	१२.५	९	२०	१५	३२.५	२५	२४	१५	८५	१५०००	५४०००	१८९००	५८५५	५८५५			
२०७७/११/०७	५		१४	७	११.३	१०	१९	१७	३०.३	२६	२६	१७	८.५(५)	२०४०००	६१२००	१५३६०	१५३६०	१००००	१५३६०		
२०७७/११/०८	१३		१५	७	२०.५	१३	२८	२०	४८.५	२६	२५	३०	१५(६)	३६००००	१०८०००	३३०००	२५५००	३३०००	२५५००	२०५००	
२०७७/११/११	१८		२४	२०	४२	३३	६४	५३	१०६	२६	२५	६०	३२(१६)	७२००००	२१६०००	५५५००	२५५००	५५५००	२५५००	२०५००	
२०७७/११/१२	१२		८	४	१३.५	६	१५	१०	२८.५	२५	२४	२०	१०(३)	२४००००	७२०००	८२५५	२१५००	८२५५	२१५००		
२०७७/११/१५	१४		२४	३४	५१	४५	६७.५	७९	११९	२९	२६	६०	४०(३०)	७२००००	२१६०००	५५५००	२५५००	५५५००	२५२२५		
२०७७/११/१७	१८		२	२	५	६	६.५	८	११.५	२९	२८	८	५(२)	९६०००	१४४००	५७६०	५७६०	५७६०			
२०७८/०१/२६	४		१५	१०	२०.३	१५	२८.९	२५	४९.२	३१	२९	३२	१६(८)	३८४०००	१३४४००	३६५००	३४४००	३६५००			
२०७८/०२/०२	२		१४	१०	२२	१४	२८.२	२४	५०.२	३०	२९	३४	१८(९)	४०८०००	१२२४००	४२८४०	४२८४०	४२८४०			
२०७८/०२/२२	१		१४	८	१५.६	१४	१६.४	२२	३२	२४	२३	२६	१३(७)	३१२०००	९३६००	३७४४०	३७४४०	३७४४०			
२०७८/०३/०१	३		१६	१५	२५.२	२३	३५.५	३८	५८.७	२६	२५	४०	२१(१०)	४८००००	१४४०००	५००००	५००००	४३५३२	४४५००		

हाम्रो: प्रति किलो पोथी ४ मी.ग्रा., भाले २मी.ग्रा. (एल.आर.एच.ए.)

२१.२ चाईनिज र इन्डियन मेजरकार्य माछाको प्रजनन

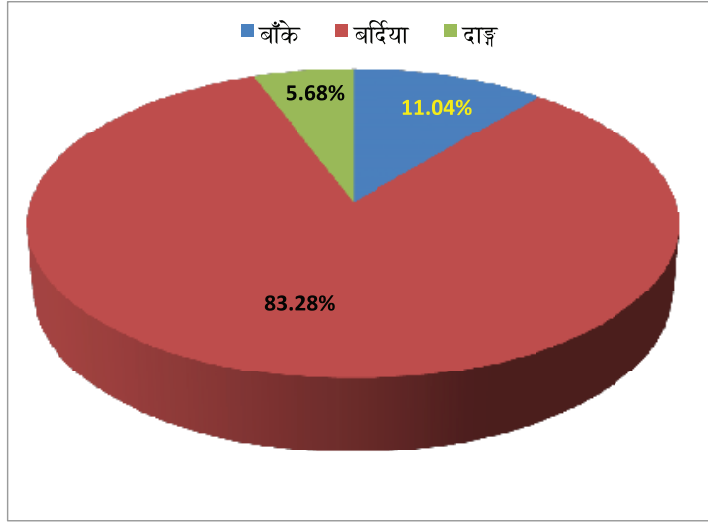
क्र.सं.	विवरण	ईकाई	सिलभरकार्य	विगहेडकार्य	ग्रासकार्य	रहू	नैती	भाकुर
१	प्रजननको लागी राखीएको सेट	पटक	६	४	२४	३२	२९	३
२	प्रजनन मिति	अवधि	२०७८/१/०८ देखि २०७८/२/१०	२०७८/१/१४ देखि २०७८/२/१७	२०७७/१२/३ देखि २०७८/२/२५	२०७७/४/१ देखि २०७८/३/३०	२०७७/४/०२ देखि २०७८/३/३०	२०७७/३/२ ९ देखि २०७८/३/२५
३	भाले माछाको (सं.) तौल	गोटा, के.जी.	(४२) ४८	(२०) ४०.२	(१३७) ३१४.४	(१५५) ३५५.७	(१७१) २७२.२०	(१२) ४९.५
४	पोथी माछाको (सं.) तौल	गोटा, के.जी.	(२६) ४३.३	(१३) ३०	(८१) २३०	(९७) ३००.७	(११५) २५७.५	(७) २८.६
५	हर्मोनको किस्म		LHRHA 2+WOVA-FH	LHRHA2	LHRHA 2+WOVA-FH	WOVA-FH	WOVA-FH	LHRHA 2 + WOVA-FH
६	पोथीलाई हर्मोनको मात्रा	म्युजी, एम.एल/के.जी.	६-८ म्युजी +०.२ एम.एल/के.जी.	६-८ म्युजी /के.जी.	६-८ म्युजी +०.२ एम.एल/के.जी.	०.५ एम.एल/के.जी.	०.५ एम.एल/के.जी.	६-८ म्युजी +०.२ एम.एल/के.जी.
७	पहिलो ईन्जेक्सन	प्रतिशत, समय	२०, ११ बजे बिहान	२०, ११ बजे बिहान	२०, ११ बजे बिहान	१००, ५ बजे सांभ	१००, ५ बजे सांभ	१००, ५ बजे सांभ
८	दोस्रो ईन्जेक्सन	प्रतिशत, समय	८०, ८ बजे सांभ	८०, ८ बजे सांभ	८०, ८ बजे सांभ			
९	भालेलाई हर्मोनको मात्रा र समय	म्युजी, एम.एल/के.जी.	३-४ म्युजी/के.जी.	३-४ म्युजी/के.जी.	३-४ म्युजी/के.जी.	०.२५ एम.एल./के.जी.	०.२५ एम.एल./के.जी.	३-४ म्युजी/के.जी.
१०	फुल छोडेको पोथीको संख्या	गोटा,	२०	१०	७२	६२	९७	५
११	फुल छोडेको पोथीको सफलता	प्रतिशत	७७	७८	८८	९३.८१	८४.३४	७१.४२
क्र.सं.	विवरण	ईकाई	सिलभरकार्य	विगहेडकार्य	ग्रासकार्य	रहू	नैती	भाकुर
१२	फुल छोडेको पोथीको तौल	किलो	घण	२३.५	२०५	२१०	२०५	२१
१३	फुल छोडेको समय	बजे	४-८ बजे बिहान	४-८ बजे बिहान	५-८ बजे बिहान	२-५ बजे बिहान	२-५ बजे बिहान	३-५ बजे बिहान
१४	फुल छोडेको किस्म	Self/stripping	Stripping	Stripping	self	self	Self	self
१५	फुलको फर्टिलिटी	प्रतिशत	५०	४०	८०	८६	८२	७५
१६	स्थाविचलिटि	प्रतिशत	४५	३०	८२	९२	९०	८०
१७	स्थाचलित उत्पादन	गोटा	१०५००००	२४४००	१३६३५००	१७६४९८७०	१७५२७५००	११६५५००
१८	स्थाचलित विक्री	गोटा	०	०	१८००००	८२२५०००	५८२५०००	०

क्र.सं.	विवरण	इकाई	सिल्लभकार्य	विगहडकार्य	शासकार्य	रहू	नैनी	भाकर
१९	केन्द्रमा ह्याचलिङ्ग स्टकिङ्ग	गोटा	१०५००००	२४४४००	१२०३७५००	९४२४८७०	११७०२५००	११६५५००
२०	ह्याचलिङ्ग उत्पादन/के.जी. पोथी	गोटा	३५०००	१०४००	६७०००	८४०४७	८५५००	५५५००
२१	सारर ह्याचलिङ्ग स्टकिङ्ग	लाख प्रति हेक्टर	३०-४०	३०-४०	३०-४०	३५-४५	३०-४०	३०-४०
२२	जम्मा नसिड पोखरी क्षेत्रफल	हेक्टर	०।५४	०.३३	०.८	१.६	०.६८	०.४५
२३	कुल फ्राई उत्पादन	संख्या	३१५०००	८५५४०	३६११२५०	२७६१४६१	४६८१०००	३४९६५०
२४	कुल फ्राई बिक्ति	संख्या	०	२५६००	३३६२००	८८१२५४	४७३३८२	१२४९४०
२५	फ्राई केन्द्रमा स्टकिङ्ग	संख्या	३१५०००	५९९४०	३२७४०५०	१८८६२०७	४६३३६१८	२२४७१०
२६	जम्मा फिङ्गलिङ्ग उत्पादन	संख्या	७८७४०	३५९६४	९८२५१५	७५४४८२	१३९००००	७८६५०
२७	फिङ्गलिङ्ग बिक्ति	संख्या	५८९८३	२६१४२	२४५३९६	१८८२४७	२९३७६८	२५९००
२८	फिङ्गलिङ्ग केन्द्रमा स्टकिङ्ग	संख्या	१९७६७	९८२२	७३७१९	५६६२३५	४३८४९५	२६३७५

२२. जिल्ला एवम जात अनुसार मत्स्य विज विक्री वितरण

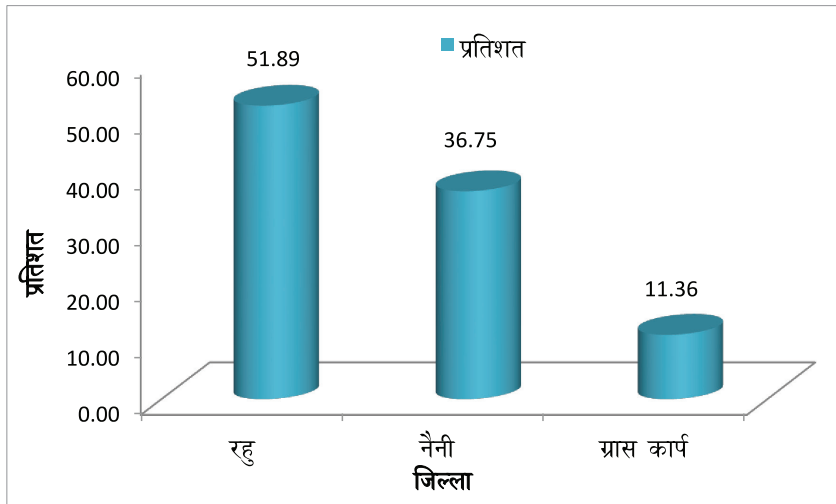
२२.१ जिल्ला अनुसार ह्याचलिङ्ग विक्री वितरण

क्र.सं.	जिल्ला	इकाई	ह्याचलिङ्ग	कैफियत
१	बाँके	संख्या (हजारमा)	१७५०	
२	बाँदिया	संख्या (हजारमा)	१३२००	
३	दाङ	संख्या (हजारमा)	९००	
	जम्मा		१५८५०	

२२.२. जात अनुसार ह्याचलिङ्ग विक्री वितरण

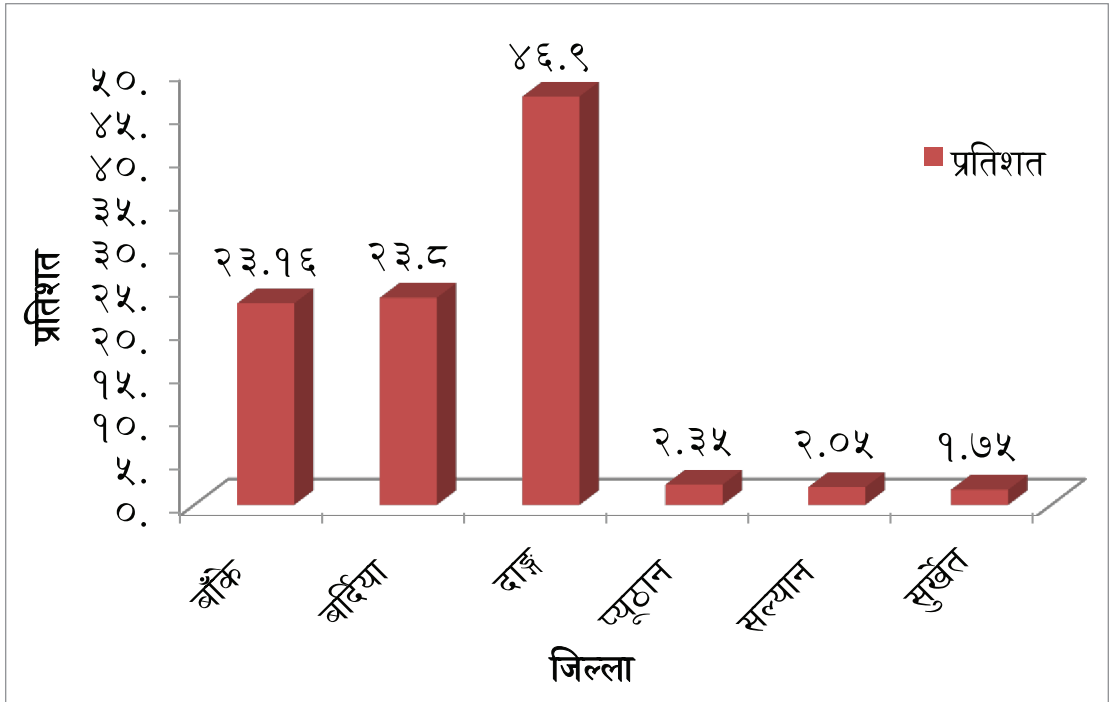
क्र.स.	जात	इकाई	ह्याचलिङ्ग	कैफियत
१	रहु	संख्या (हजारमा)	८२२५	
२	नैनी	संख्या (हजारमा)	५८२५	
३	ग्रास कार्प	संख्या (हजारमा)	१८००	
	जम्मा		१५८५०	

२२.३. फ्राईउत्पादन

२२.३.१. जिल्ला अनुसार फ्राई विक्री वितरण

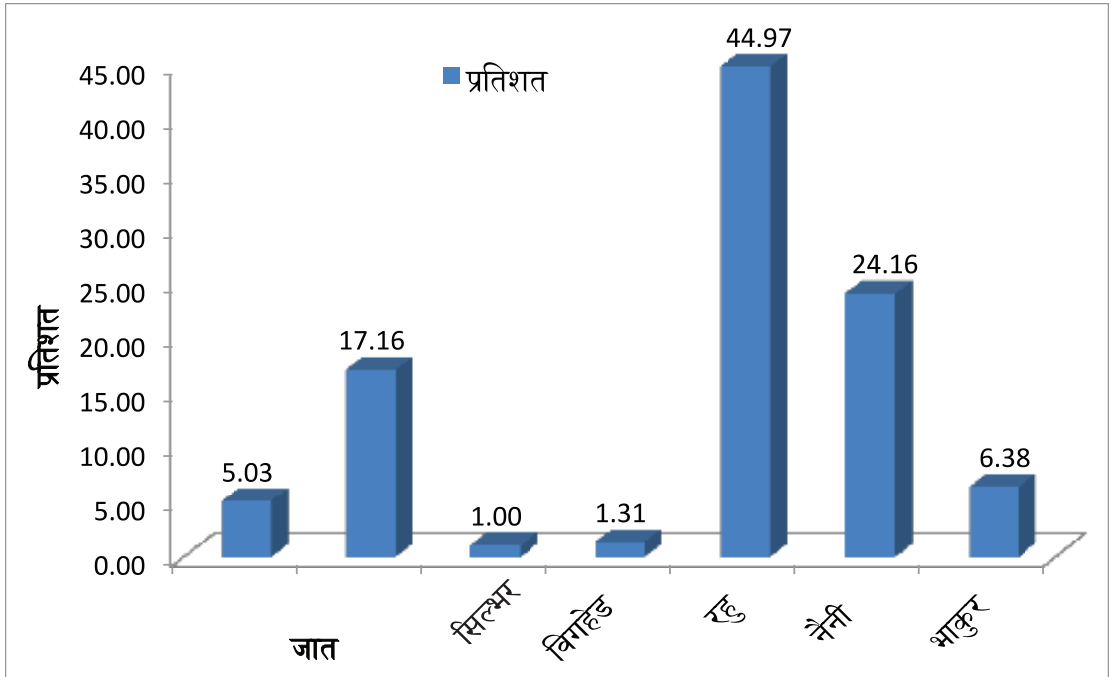
क्र.स.	जिल्ला	इकाई	फ्राई	कैफियत
१	बाँके	संख्या (हजारमा)	४५३.८	
२	बर्दिया	संख्या (हजारमा)	४६६.४	
३	दाङ्ग	संख्या (हजारमा)	९१८.९	
४	प्यूठान	संख्या (हजारमा)	४६	
५	सल्यान	संख्या (हजारमा)	४०.१८	
६	सुर्खेत	संख्या (हजारमा)	३४.२	
	जम्मा		१९५९.४८	

२२.३.२. जात अनुसार फ्राई विक्री वितरण

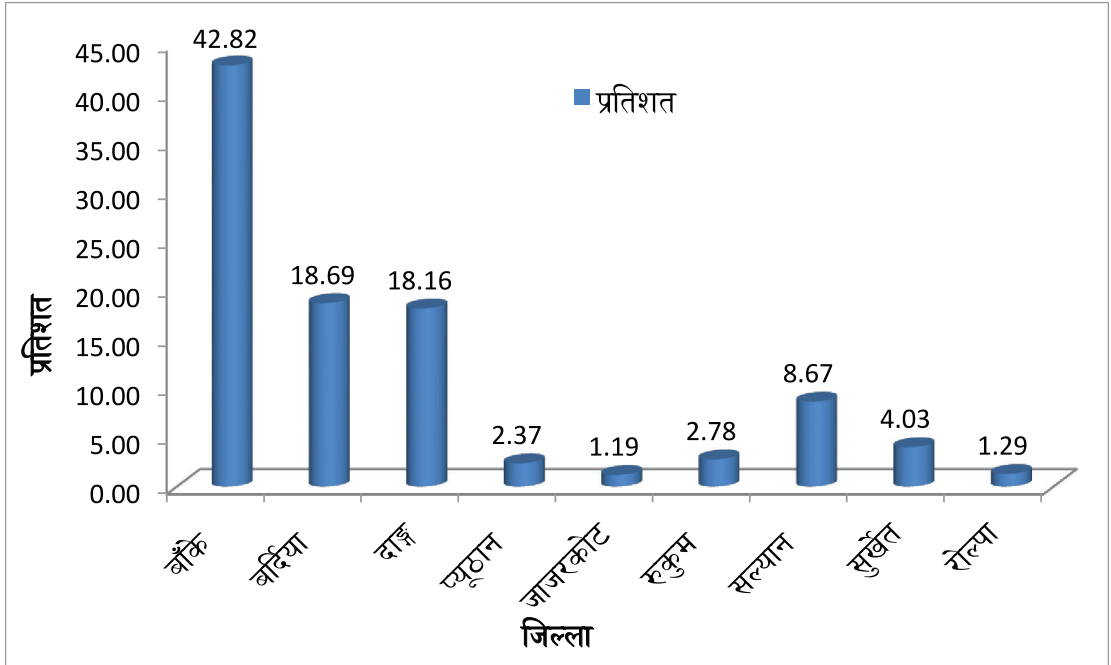
क्र.स.	जात	इकाई	फ्राई	कैफियत
१	कमनकार्प	संख्या (हजारमा)	९८.५१	
२	ग्रासकार्प	संख्या (हजारमा)	३३६.२०	
३	सिल्भरकार्प	संख्या (हजारमा)	१९.६०	
४	विगहेड	संख्या (हजारमा)	२५.६०	
५	रहु	संख्या (हजारमा)	८८१.२५	
६	नैनी	संख्या (हजारमा)	४७३.३८	
७	भाकुर	संख्या (हजारमा)	१२४.९४	
	जम्मा		१९५९.४८	

२२.४. फिङ्गरलिङ्ग उत्पादन तथा विक्री वितरण

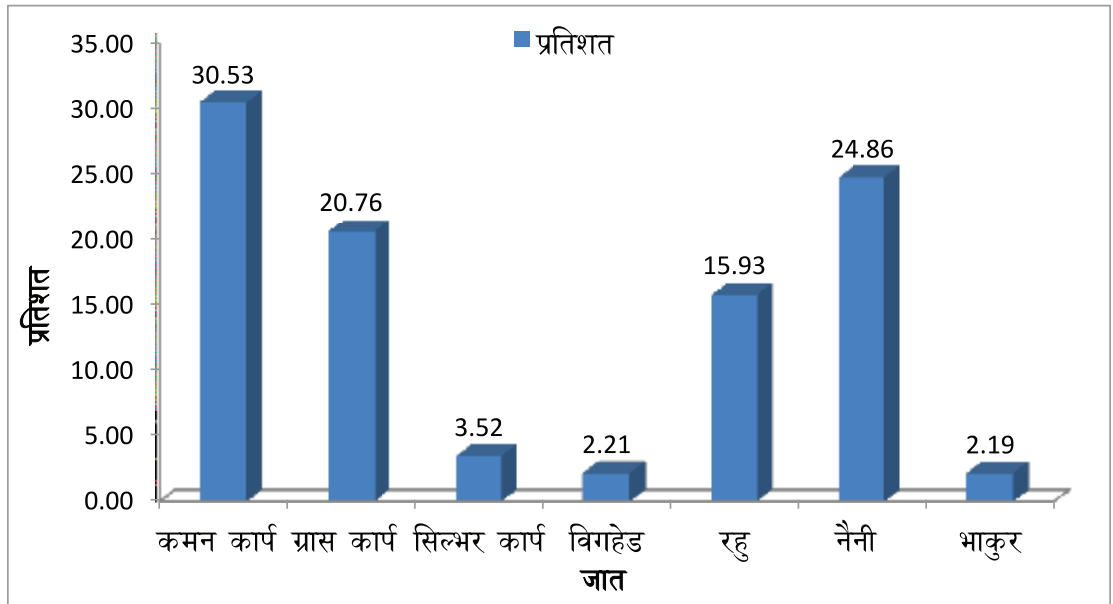
२२.४.१. जिल्ला अनुसार फिङ्गरलिङ्ग विक्री वितरण

क्र.स.	जिल्ला	इकाई	फिङ्गरलिङ्ग	कैफियत
१	बाँके	संख्या (हजारमा)	५०६.००	
२	बर्दिया	संख्या (हजारमा)	२२०.९०	
३	दाङ्ग	संख्या (हजारमा)	२१४.५५	
४	प्यूठान	संख्या (हजारमा)	२८.००	
५	जाजरकोट	संख्या (हजारमा)	१४.१०	
६	रुकुम	संख्या (हजारमा)	३२.८०	
७	सल्यान	संख्या (हजारमा)	१०२.५०	
८	सुर्खेत	संख्या (हजारमा)	४७.६०	
९	रोल्पा	संख्या (हजारमा)	१५.२५	
	जम्मा		११८१.७०	

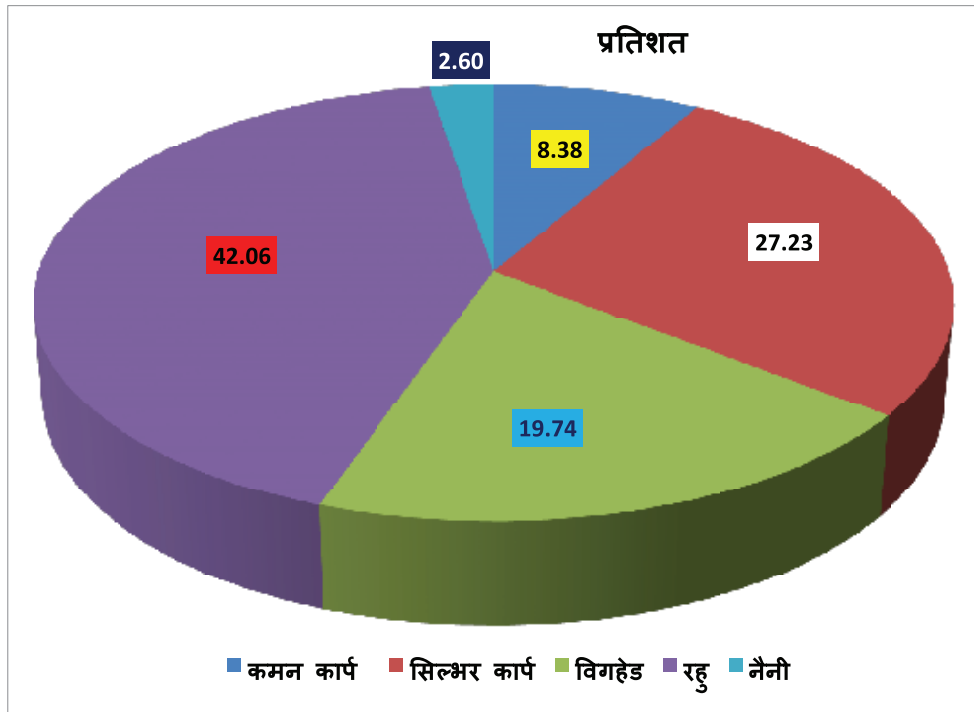
२२.४.२. जात अनुसार फिङ्गरलिङ्ग विक्री वितरण

क्र.स.	जात	इकाई	फिङ्गरलिङ्ग
१	कमनकार्प	संख्या (हजारमा)	३६०.७९
२	ग्रासकार्प	संख्या (हजारमा)	२४५.३९
३	सिल्भरकार्प	संख्या (हजारमा)	४१.६१
४	विगहेड	संख्या (हजारमा)	२६.१४
५	रहु	संख्या (हजारमा)	१८८.२५
६	नैनी	संख्या (हजारमा)	२९३.७७
७	भाकुर	संख्या (हजारमा)	२५.९०
	जम्मा		११८१.८५

२३. जात अनुसारखाने माछा/एयरलिङ्ग विक्री वितरण

क्र.सं.	जात	इकाई	परिमाण	कैफियत
१	कमनकार्प	के.जी.	४३.५	
२	ग्रासकार्प	के.जी.	०	
३	सिल्भरकार्प	के.जी.	१४१.४	
४	विगहेड	के.जी.	१०२.५	
५	रहु	के.जी.	२१८.४	
६	नैनी	के.जी.	१३.५	
७	भाकुर	के.जी.	०	
	जम्मा		५१९.३०	

२४. विगत ५ आ.व. को मत्स्य विज उत्पादन तथा वितरण

क्र.सं.	शिर्षक	इकाई	०७३/०७४		०७४/०७५		०७५/०७६		०७६/०७७		०७७/०७८	
			लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति	लक्ष्य	प्रगति
१	ह्याचलिङ्ग	हजार		६३.२५	१००००	१००.०६	१००००	१००.३	१००००	२२५.८	१५०००	१५८५०
२	फ्राई	हजार	१५००	१५०४	१५००	१५०५	१५००	१५१८	१५००	१६६९	१२००	१९५९
३	फिङ्गरलिङ्ग	हजार	६००	६१०	६००	६४०	७००	७०७	७००	८९६.५	९००	११८१
४	खानेमाछा	के.जी.	५००	५१५	३००	३१२	२००	२०३	३००	३४५.९	५००	५१९.३

२५. गत आ.व. र यस आ.व. को मत्स्य वीज तथा राजश्वको तुलनात्मक विवरण

क्र.सं.	क्रियाकलाप विवरण	ईकाइ	गत आ.व.	यस आ.व.	घटिबढी
मत्स्य वीज उत्पादन तथा वितरण					
१	ह्याचलिङ्ग उत्पादन तथा वितरण	हजार	२२५७५	१५८५०	-६७२५.००
२	फ्राई उत्पादन तथा वितरण	हजार	१६९७.४४	१९५९.४९	२६२.०५
३	फिङ्गरलिङ्ग उत्पादन तथा वितरण	हजार	८९६.५४	११८१.८५	२८५.३१
४	खाने माछा/ इयरलिङ्ग उत्पादन तथा वितरण	के.जी.	३४५.९०	५१९.३०	१७३.४०
५	राजश्व संकलन रकम	रु. (हजारमा)	१९७५.०८	२०५१.४०	७६.३२

२६. भविष्यको लागि राखिएको शुद्ध नश्लको माउ (Pureline future brood stocking) सम्बन्धि विवरण

आ.व. २०७६/०७७ मा मत्स्य शुद्ध नश्ल संरक्षण तथा प्रवर्द्धन स्रोत केन्द्र भैरहवा रूपन्देहीबाट ट्याग सहितको २०० गोटा तपसिलका जातहरूको शुद्ध नश्लको ठूलो साइजकोभुरा (२०-१०० ग्राम) ल्याई पोखरी नं. २ र ३ मा स्टक एवम व्यस्थापन गरि राखिएको छ। चालू आ.व. २०७८/०७९ मा प्रजनन कार्य भई कृषक स्तरमा विक्री वितरण हुने छ।

तपसिल

क्र.सं.	माछाको जात	ल्याएको संख्या	बाचेको संख्या	हालको औषत तौल/गोटा	प्रजनन योग्य हुने	कैफियत
१	कमन कार्प	२०	१८	५००-९५०	आउने सिजनमा	मरेको संख्या बराबर पुनः ल्याई स्टक गरेको
२	ग्रास कार्प	१००	३१	५००-७५०	आउने सिजनमा ३०%	
३	सिल्भर कार्प	४०	१८	७५०-१०००	आउने सिजनमा २०%	
४	विगहेड कार्प	४०	१८	७५०-१०००	आउने सिजनमानहुने	
	जम्मा	२००	८५			

२७. जिल्ला अनुसार मत्स्य पालक कृषक समुह विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	मत्स्य पालक विवरण			मत्स्य समुह विवरण			कैफियत
		महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	मिश्रित	
१	रुपन्देही	५०५	२५७६	३०८१	६	१२	५८	
२	कपिलवस्तु	३७०	८८०	१२५०	२	९	१२	
३	नवलपरासी	५१५	१७४२	२२५७	३५	४	१४	
४	दाङ	७०	५०	१२०	३	०	२	
५	बाँके	१४०	२३५	३७५	७	१	१३	
६	बर्दिया	१००	९६०	१०६०	३	६	७	
७	अर्घाखाँची	१५	३५	५०				
	जम्मा	१७१५	६४७८	८१९३	५६	३२	१०६	

२८. मत्स्य पोखरी तथा घोल / ताल विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	कृषक संख्या	पोखरी विवरण			घोलताल विवरण				
			संख्या	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.ट.)	उत्पादकत्वमे. ट./हे.	संख्या	क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मे.ट.)	उत्पादकत्वमे. ट./हे.
१	रुपन्देही	३०८१	५३७९	१३८९.६	६१७४.८	४.४४	१०४	२४६	३०७.५	१.२५
२	कपिलवस्तु	१५२०	५९८	६९२	१९३०	२.७९		३४९.२३	३००	०.८६
३	नवलपरासी	२२५७	१०३४	२५६.६	१२४१	४.८४	७	६५		१.००
४	दाङ्ग	२१७	५०१	१२५	५१८.५	४.१५	३०	५१	७६.५	१.५०
५	बाँके	३७५	१३३५	३४५	१२६०	३.६५	३	८.५	१६	१.८८
६	बर्दिया	१०६०	१५३०	४२५	१८३६	४.३२	११	१५३	३०६	२.००
७	अर्घाखाँची	५०	६८	७.७३	१०.२	१.३२		०.७६	०.५	०.६६
८	पाल्पा	८९	१४१	१०.५८	१९.१२	१.८१		१.१	०.३	०.२७
९	गुल्मी	५२	७३	९.५	१५.४८	१.६३				
१०	प्युठान	४०	४५	५.३४	१०	१.८७				
११	रोल्पा			१	१.३	१.३०				
१२	पूर्वी रुकुम			०.००७५	०.२६	३४.६७				
	जम्मा	८७४१	१०७०४	३२६७.३८	१३०१६.६६	३.९८	१५५	८७४.५९	१०७१.८	१.२३

जिल्लाबाट प्राप्त तथ्यांक

२१. जिउँदो माछा पसल / व्यवसायीहरूको विवरण

क्र.सं.	पसलको नाम	संचालक	ठेगाना	सम्पर्कनं.	कैफियत
क.	जिल्ला:रूपन्देही				
१	रूपन्देही कृषि उपज उत्पादन तथा वितरण कृषक समूह	नारायण खनाल, पोम नारायण खनाल र थमन पौडेल	बु.उ.म.न.पा.१०	९८४७२२९११२	
२	फिस ट्रेड सेन्टर	बल बहादुर, प्रकाश, र अमर बहादुर आचार्य	बु.उ.म.न.पा.१३	९८५७०३४२२६	
३	तिनकुने जिउँदो माछा पसल	निरज प्रताप र गोविन्द खनाल	बु.उ.म.न.पा.११	९८६०३८६४०२	
४	मिमिरे मिट सप	हरि प्रकाश घर्तिमगर	बु.उ.म.न.पा.१३	९८४७८६२७८९	
७	शहिद एन्ड रजित जिउँदो माछा पसल	वरकत अली मुसलमान	सि.न.पा.-८, भैरहवा	९८०४४९६५११	
८	मायादेवी फलफूल तथा तरकारी बजार		सि.न.पा.-८, भैरहवा	९८०७४९०५०४	
९	जिउँदो माछा विक्री पसल	बसन्त शाही	सि.न.पा.-८, भैरहवा	९८४७०२१३६६	
१०	युनिक फिससेन्टर एण्ड सप्लायर्स	नेत्र प्रसाद कोईराला र मदन थापा	सि.न.पा.-८, भैरहवा	९८४७५१०२२९	
११	अनिस फिस सेन्टर	अख्तर अलि शाई र अलाउद्दिन अली	सि.न.पा.१३ भैरहवा	९८०७४०२३०८	
१२	जिउँदो माछा पसल	दया शंकर मल्लाह	सि.न.पा.-३, भैरहवा	९८११५२४१८८	
१३	जय माँ कालिका फ्रेस जिउँदो माछा पसल	चन्दन र लवकुस	सि.न.पा.-७	९८०६९५६०१९	
१४	सुवास सहनी जिउँदो माछा पसल	सुवास सहनी	सि.न.पा.-८		
१५	जाधेन जिउँदो माछा पसल	सि.न.पा.१०, शंकरपुर	सि.न.पा.-१०, भैरहवा	९८५७०२२००१	
१६	पेन्टर फ्रेश हाउस	सि.न.पा.१ बसन्तपुर	सि.न.पा.-१, बसन्तपुर	९८१५४१४६७७	
१७	जमाती जिउँदो माछा पसल	जुमराती धुनिया मुसलमान	सि.न.पा.-६, भैरहवा	९८५७०२२००१	

क्र.सं.	पसलको नाम	संचालक	ठेगाला	सम्पर्कनं.	कैफियत
१८	श्रेष्ठ जिउँदो माछा पसल		दयानगर-९, बनघुसरी	९८१५४८०८३५	
१९	जिउँदो माछा पसल	बल बहादुरश्रेष्ठ	दयानगर-९, छपिया		
२०	सरोज भाई माछा फर्म	सराजय तेली	दयानगर-४, छपिया	९८०४४४३९४६०	
२१	छपिया फिस भिलेज	गौरव गौतम	दयानगर-७, शिवपुर	९८५७०२३५०३	
२२	जलदेवी मत्स्य संकलन केन्द्र	जलदेवी मत्स्य उत्पादन सहकारी संस्था लि. छपिया	दयानगर-९, बनघुसरी	०७१-४१३४०९	
२३	पाण्डे एकीकृत मत्स्य कृषि फर्म	तारापाण्डे	दयानगर-९, बनघुसरी	९८४७०९७१११	
२४	इच्छा भ्यू जिउँदो माछा पसल	नारायण पौडेल	दयानगर-४, छपिया	९८०७५४६९२२	
२५	सुन्दर विकास जिउँदो माछा नर्सरी फर्म	दुधनाथ थारु	मैनाहिया-२, गडसारी	९८१६४९४८६४	
२६	फर्साटिकर माछा पसल	सिमान्त	फर्साटिकर-१	९८१९४०५३२३	
२७	जिउँदो माछा पसल		अमावा बजार		
२८	चौधरी जिउँदो माछा पसल	किशोर प्रसाद चौधरी	मनमटेरिया-१, भगलापुर	९८१७४४१९२०	
२९	चौधरी जिउँदो माछा पसल	श्रवण कुमार चौधरी	गजेडी-६, बगही		
३०	जिउँदो माछा पसल		तिलोतमान.पा.-१३		
३१	त्रिमूर्ति लाईभ फिस	रामेश्वर चौधरी	तिलोतमा-९, भलवारी	९८६७२०७०७४	
३२	न्यु यु.आर. फ्रेश हाउस एण्ड फिस शप		सैनामैना-१०, बाँसगढी	९८४७२०२५०२	
३३	फिसान फ्रेश हाउस		सैनामैना-३, मुर्गिया	९८५७०३४०१६	
३४	जिउँदो माछा पसल		ओसतिया-४, बसन्तपुर		
ख.	जिल्ला: कपिलवस्तु				
१	श्रेष्ठ जिउँदो माछा सप्लायर्स		बानगंगा-१, जितपुर		

क्र.सं.	पसलको नाम	संचालक	ठेगाला	सम्पर्कनं.	कैफियत
२	अग्रिम जिउँदो माछा पसल		शिवराज-४, चन्द्रौटा		
३	खान जिउँदो माछा पसल		कपिलवस्तु न.पा.-१		
गा.	जिल्ला: दाङ्ग				
१	चौधरी जिउँदो माछा पसल	दिपक चौधरी	तुलसीपुर -९		
२	जिउँदो माछा पसल	नारायण योगी	घोराहीउ.म.न.पा.-१६	९८४७८४७२६५	
३	बुटवल सस्तो माछा पसल		घोराहीउ.म.न.पा.-१५		थोक विक्रेता
४	मिलन चोक माछा पसल	आनन्द गिरी	घोराहीउ.म.न.पा.-१५	९८४८०५४१७९	"
५	विन्दवासिनी माछा पसल	श्रीधर अधिकारी	गढवागा.पा.-४ उठैया	९८५७८२५१३९	
६	शाही फ्रेसहाउस	रेशम बहादुर शाही	गढवागा.पा.-६ परिचोक	९८४७८७८०८८	
७	युगम माछा पसल		तुलसीपुर -५		
८	विके माछा पसल		तुलसीपुर -५		
९	हाम्रो माछा पसल	रेवती डांगी	घो.उ.म.न.पा.-१४	९८४७९७७१९४	
घ.	जिल्ला:बाँके				
१	चन्द्रमा फ्रेस हाउस	भुप बहादुर विष्ट	राप्तीसोनारी -८ समशेरागंज	९८५८०२७०१०	हाल बन्द
डं.	जिल्ला:बर्दिया				
१	बर्दिया जिउँदो माछा संकलन केन्द्र तथा बिक्री स्टल	श्रीकृष्ण चौधरी	गु.न.पा., गुलरिया	९८४८०२९२२१	
२	निर्मल माछा सेन्टर	आंगानु थारु	ठाकुरबाबा-१, भुरीगाँउ	९८४८०५२३३	
३	बर्दिया फ्रेस हाउस	कृष्ण प्रसाद थारु	ठाकुरबाबा-१, भुरीगाँउ	९८४८०३३९७२	
४	विकराल फ्रेस हाउस	कृष्ण बहादुर थारु	ठाकुरबाबा-१, भुरीगाँउ		

जिल्लाबाट प्राप्त तथ्यांक

३०. एक्वारियम माछा व्यवसायीहरूको विवरण

क्र.सं.	पसलको नाम	संचालकको नाम	ठेगाना	सम्पर्क नं.	खरिद/विक्री हुने मुख्य जात
क	जिल्ला: पाल्पा				
१	हेप्पी फिन्स अक्वा पेट		तानसेन न.पा. ३	९८४७४९८८०१	कोईकार्प, गोल्ड फीस, गफी, कोई, मोलिज
ख	जिल्ला: रूपन्देही				
१	श्रयान्स एक्वारियम एण्ड पेट सप	अनिशा तुलाधर	बु.उ.म.न.पा.-५	९८४७०४८९९९	
२	बुटवल एक्वारियम हाउस	भिम प्रसाद गुरुड	बु.उ.म.न.पा.-८	९८४७९२३०६४	
३	बुटवल एक्वारियम एण्ड प्लान्ट हाउस	इश्वर गुरुड	बु.उ.म.न.पा.-१२	९८०४४६५९८०	
४	जुर एण्ड एक्वारियम		बु.उ.म.न.पा.-१२		
५	लुम्बिनी म्युजियम		बु.उ.म.न.पा.-१२		
६	श्रेष्ठ एक्वारियम		बु.उ.म.न.पा.-१२		
७	ह्यापी फिन्स	राजेश बाबु कसजु	सि.न.पा.-१२, भैरहवा	९८४७१११०००	
८	प्रासन एक्वारियम एण्ड प्लान्टेसन उद्योग	सरिना श्रेष्ठ	सि.न.पा.-५, भैरहवा	९८४७०५६८०५	
ग	जिल्ला: बाँके				
१	नेपा पेटहाउस	रत्नकाजी शाक्य	नेपालगंज-२	९८५८०२४३०३	

जिल्लाबाट प्राप्त तथ्यांक

३१. कार्यालय संचालन समय तालिका

वार	महिना				
	चैत्र १ गते देखि भाद्र मसान्त सम्म		असोज १ गते देखि कार्तिक १५ गते सम्म	कार्तिक १६ गते देखि माघ १५ गते सम्म	माघ १६ गते देखि फागुण मसान्त सम्म
	विहान	दिउँसो			
आइतवार देखि विहिवार सम्म	७:०० वजे देखि ११:०० वजे सम्म	२:०० वजे देखि ५:०० वजे सम्म	विहान १०:०० वजे देखि दिउँसो ५:०० वजे सम्म	विहान १०:०० वजे देखि दिउँसो ४:०० वजे सम्म	विहान १०:०० वजे देखि दिउँसो ५:०० वजे सम्म
शुक्रवार	७:०० वजे देखि १२:०० वजे सम्म		विहान १०:०० वजे देखि दिउँसो ३:०० वजे सम्म		

३२. उत्पादित वस्तुको विक्री मूल्य सूची

क्र.स.	विवरण	इकाई	दर रकम रु.	उपलब्ध हुने समय
क.	माछाको ह्याचलिङ्ग			
१	ग्रासकार्प	प्रति लाख	२५००	चैत्र महिना
२	सिल्भर, विगहेड कार्प	प्रति लाख	२५००	वैशाख-जेठ
३	भाकुर	प्रति लाख	२५००	जेठ-असार
४	रहु तथा नैनी	प्रति लाख	२०००	जेठ-साउन
ख.	सानो भुरा (फ्राई)			
१	कमनकार्प	प्रति गोटा	०.२५	चैत्र-वैशाख
२	ग्रासकार्प	प्रति गोटा	०.२५	वैशाख
३	सिल्भर, विगहेड कार्प	प्रति गोटा	०.२५	वैशाख-जेठ
४	भाकुर	प्रति गोटा	०.२५	असार-भाद्र
५	रहु तथा नैनी	प्रति गोटा	०.२५	असार-भाद्र

क्र.स.	विवरण	इकाई	दर रकम रु.	उपलब्ध हुने समय
ग.	ठुलो भुरा (फिङ्गर तथा एडभान्स फिङ्गरलिङ्ग)			
१	सवै जात (२"- ३")	प्रति गोटा	०.७५	वर्ष भरी
२	सवै जात (३"- ५")	प्रति गोटा	१.५	वर्ष भरी
३	१० ग्रामवा सो भन्दा माथी	प्रति के.जी.	२५०	वर्ष भरी
घ.	खाने माछा			
१	कमन, ग्रास, रहु, नैनी र भाकुर	प्रति के.जी.	२५०	आवश्यकता अनुसार
२	सिल्भर र विगहेड कार्प	प्रति के.जी.	२००	
३	माउ माछा	प्रति के.जी.	२५०	
ड.	अन्य			
१	घोंगी	प्रति के.जी.	३००	प्राय जसो पोखरी सुकाउँदा
२	डबल प्याक	थान	२५	वर्ष भरी

३३. कार्यक्रमबाट लाभान्वित सेवाग्राहीहरूको विवरण

क्र.स.	कार्यक्रम	सेवाग्राही संख्या			कैफियत
		महिला	पुरुष	जम्मा	
१	घुम्तिस्थलगत माछा पालन तालिम	१२	५४	६६	
२	माछा पालक कृषक र सरोकारवाला सँग गोष्ठी	१	५७	५८	
३	मत्स्य बीज उत्पादन तथा विक्री वितरण	१८	५८८	६०६	
४	विश्व मत्स्य दिवस	६	५५	६१	
५	प्रयोगशाला सेवा	४	१७	२१	
६	परामर्श तथा प्राविधिक सेवाटेवा	१३	१२५	१३८	
७	कृषक तथा विद्यार्थी भ्रमण	१६८	२७५	१३९३	
	जम्मा	२२२	११७१	१३९३	

३४. लुम्बिनी प्रदेशमा कार्यरत मत्स्य प्राविधिकहरूको विवरण

क्र.सं.	नाम थर	पद	तह	कार्यालय	मोबाईल नं.	इमेल ठेगाना
१	श्रवण कुमार चौधरी	व.म.वि.अ.	आधिकृतस्तर नवौं	मत्स्य विकास केन्द्र, बाँके	९८५८०४१०६९	chaudharisk@hotmail.com
२	प्रवेश सिंह कुँवर	व.म.वि.अ.	आधिकृतस्तर नवौं	अध्ययन विदा	९८५१०३८९८७	prabeshkunwar@yahoo.com
३	कमला अधिकारी	व.म.वि.अ.	आधिकृतस्तर नवौं	भेटीरिनी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, बाँके	९८४००७२२७८	adhikari108@gmail.com
४	दिपक भुषाल	व.म.वि.अ.	आधिकृतस्तर नवौं	भेटीरिनी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, कापिलवस्तु	९८४३२८३८२४	bhusaldeep@gmail.com
५	रिम बहादुर थापा	म.वि.अ.	आधिकृतस्तर आठौं	पशुपन्छी तथा मत्स्य वि.नि., लुम्बिनी प्रदेश	९८४७३००८५६	rimmagar8@gmail.com
६	अब्दुल मोकिम खौं	म.वि.अ.	आधिकृतस्तर आठौं	पशुपन्छी तथा मत्स्य वि.नि., लुम्बिनी प्रदेश	९८४७०२१०५०	
७	सुरेन्द्र प्रसाद भुज	म.वि.अ.	आधिकृतस्तर आठौं	भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश	९८५७०५२१९०	surendrabhuj@gmail.com
८	रुची श्रीवास्तव	म.वि.अ.	आधिकृतस्तर सातौं	भेटीरिनी अस्पताल तथा प. विज्ञ केन्द्र, कापिलवस्तु	९८४७२७६०५०	ruchishrivastav362@gmail.com

क्र.सं.	नाम थर	पद	तह	कार्यालय	मोबाईल नं.	इमेल ठेगाना
९	महेन्द्र प्रसाद यादव	म.वि.अ.	अधिकृतस्तर साठौं	भेटीनीरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, दाङ्ग	९८४४७१३११०	yadavmahendra370@ yahoo.com
१०	वीरेन्द्र प्रसाद चौधरी	म.वि.अ.	अधिकृतस्तर आठौं	मत्स्य विकास केन्द्र, बाँके	९८०६९०७१८५	
११	बसिर अहमद खाँ	म.वि.अ.	अधिकृतस्तर आठौं	भेटीनीरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, बाँके	९८४८०४४७७२	
१२	रामकेश यादव	म.वि.अ.	अधिकृतस्तर आठौं	पशु सेवा तालिम केन्द्र, बाँके	९८६७२७९५५६	rkyadav2029@gmail.com
१३	प्रेम कुमार चौधरी	अधिकृत	अधिकृतस्तर छैठौं	मत्स्य विकास केन्द्र, बाँके	९८४७८५९१७५	cpram2768@gmail.com
१४	तिलक पोखरेल	अधिकृत	अधिकृतस्तर छैठौं	पशुपन्धी तथा मत्स्य वि.नि., लुम्बिनी प्रदेश	९८४७९७०३२३	
१५	सुरेन्द्र ठाकुर	अधिकृत	अधिकृतस्तर छैठौं	पशु सेवा तालिम केन्द्र, बाँके	९८४८०३५६३८	
१६	शुवोधराज भट्टराई	प्रा.स.	सहायकस्तर पाँचौं	पशुपन्धी तथा मत्स्य वि.नि., लुम्बिनी प्रदेश	९८४७५४६७७०	subodhrajbhattarai335@ gmail.com
१७	माधवप्रसाद पौडल	प्रा.स.	सहायकस्तर पाँचौं	भेटीनीरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, कापिलवस्तु	९८५७०७७१०१	

क्र.सं.	नाम थर	पद	तह	कार्यालय	मोबाईल नं.	इमेल ठेगाना
१८	विरेन्द्र चौधरी	प्रा.स.	सहायकस्तर पाँचौ	एकिकृत कृषि तथा पशुपन्थी विकास कार्यालय, प्युठान	९८६२५७६७१४	cbirendra037@gmail.com
१९	गणेश चौधरी	प्रा.स.	सहायकस्तर पाँचौ	लमही नगर पालिका, दाङ्ग	९८५७८४०९४८	Gchaudhary936@gmail.com
२०	सालिक राम चौधरी	प्रा.स.	सहायकस्तर पाँचौ	मत्स्य विकास केन्द्र, बाँके	९८४७९२७९४६	ssalik41@gmail.com
२१	मनोज शर्मा	प्रा.स.	सहायकस्तर पाँचौ	भेटीनीरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, बाँके	९८६९२३७५४६	
२२	भिमलाल चौधरी	प्रा.स.	सहायकस्तर पाँचौ	गुलरिया ना.पा. बर्दिया	९८५८०३७८११	bhimkrishna11@gmail.co
२३	गोबिन्द बहादुर मल्ल	ना.प्रा.स.	सहायकस्तर पाँचौ	मत्स्य विकास केन्द्र, बाँके	९८४८०९६९६०	gobindamalla3gmail.com
२४	निर्मला गिरी	ना.प्रा.स.	सहायकस्तर चौथो	भेटीनीरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, रूपन्देही	९८४८०७२४५६	girinirmala52@gmail.com
२५	रिम बहादुर रोकाय	ना.प्रा.स.	सहायकस्तर चौथो	भेटीनीरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, कापिलवस्तु	९८४४८३०६११	rokayarim44@gmail.com

अनुसूची : १ बर्दिया र दाङ्ग जिल्लाको (कर्णाली/राप्ती) नदिमा संकलिन माछाहरूको तस्वीर-
वैशाख २०७८

Cirrihinus rewa

Labeo dero

Labeo gonius

Labeo rohita

Puntius sophore

Tor putitora

Barilius barila

Barilius bendelisis

Esomus danricus

Salmostoma acinaces

Acanthocobitisbotia

Botia geto

Botia lohachata

Aorichthys seenghala

Heteropneustes fossilis

Amblyceps mangois

Bagarius yarrelli

Monopterusuchia

Macragnathus aral

Channa orientalis

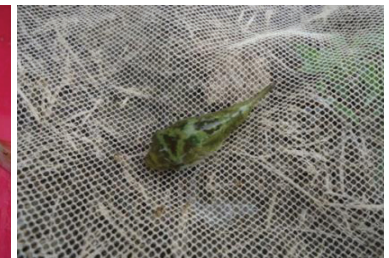
Channa punctatus

Colisa lalius

Xenentodon cancila

Tetraodon cutcutia